

verder in dit nummer

Ghana-reis

Het bezoek van de PGU-delegatie aan het West-Afrikaanse land Ghana heeft aan beide zijden heel veel goeds gebracht. Al jaren bestaande banden werden aangehaald, en nieuwe relaties opgebouwd. Bij het afscheid werd menig traantje weggepinkt, schrijft Bob Lapajian.

3

Muziek

De muziekzomer is nog niet helemaal ten einde. In de Domkerk zijn nog twee orgelconcerten ter vervolmaking van de zomerreeks, in de Klaaskerk gaan de orgelbespelingen nog tot medio september door en het is ook genieten in de Ste Gertrudiskathedraal en in de Engelse kerk.

5

Herbestemming

Wonen in een kerk is hip, concludeert Lisa Rot in het kader van haar studie sociale geografie. Haar positief beoordeelde eindschrijft gaat over herbestemming van in onbruik geraakte kerkgebouwen, teneinde deze te behouden. Kerken worden musea, cafés of... woningen.

6

Doopvonten (3)

De derde en laatste aflevering in over doopvonten, dit jaar het thema van Kerken Kijken Utrecht, gaat over de doopsgezinde traditie. De Doopsgezinde Gemeente Utrecht bezit geen doopvont, maar wel een zilveren doopschaal en een bijbehorende schenkan. Herkomst van beide attributen is helaas onbekend.

7

STICHTING DE TOEVLUCHT ZET ACTIVITEITEN VOORT

Winternachtopvang stopt

Jan de Kruijf

De nachtopvang van ongedocumenteerden, zoals verwezenlijkt tijdens de winter 2013-2014, stopt noodgedwongen vanwege beëindiging van bekostiging door de lokale overheid. Stichting De Toevlucht stopt haar werk voor nachtopvang echter niet.

In december vorig jaar startte stichting de Toevlucht Utrecht de winternachtopvang voor ongedocumenteerde mannen. Het was een opvang onder protest. Onder protest omdat de opvang van mensen zonder een dak boven hun hoofd een taak is van de burgerlijke overheid. De winternachtopvang werd gestart omdat noch de gemeente noch de rijksoverheid iets deed voor mensen die niet in Nederland waren toegelaten en om diverse

redenen niet kunnen terugkeren naar hun land.

Vaak ontbreekt voor die terugkeer de noodzakelijke medewerking van het land van herkomst. Stichting De Toevlucht Utrecht organiseerde daarom een sobere winternachtopvang voor de ongedocumenteerde mannen in de bovenzaal van De Prinsenhof aan de Eykmanlaan. Specifiek voor mannen, omdat voor vrouwen wel gezorgd wordt en omdat ge-

mengd slapen niet reëel was. Gezegd moet worden dat er voor ongedocumenteerde mensen die niet gezond zijn, wel opvang geregeld wordt door of namens de burgerlijke overheid.

Demonstratie

In de afgelopen winter hebben circa 35 mannen in de nachtopvang van De Toevlucht geslapen. In die periode sprak het bestuur van De Toevlucht de gemeente

Utrecht en lokale politici aan op hun verantwoordelijkheid. Onderdeel van die benadering was de demonstratie bij het stadhuis op 15 mei dit jaar, voorafgaand aan de gemeenteraadsvergadering.

Tijdens die demonstratie spraken diverse partijleiders en ook de verantwoordelijke wethouder de ruim tweehonderd aanwezigen op het stadhuisplein toe. In de raadsvergadering, direct na de demonstratie, sprak de wethouder de bereidheid uit om de dossiers van de gasten van de winternachtopvang te onderzoeken met als doel ze daarna onder te brengen op één van de vele plekken die Utrecht heeft voor mensen zonder dak boven hun hoofd.

Zie verder pagina 4: **'Het is toch ontoelaatbaar dat mensen pas opgevangen worden als ze ziek zijn!'**

Toevlucht zoekt vrijwilligers

Stichting De Toevlucht kan, met het oog op de nog onbereikte doelen, nieuwe vrijwilligers heel goed gebruiken. Dit meldt diaken Jeroen 't Hart, contactpersoon van De Toevlucht namens de Algemene Kerkenraad van de PGU. Er zijn met name nachtwachten nodig. Verder zijn voor de nachtopvang van mannen dagelijkse boodschappen nodig zoals brood, beleg, scheermesjes, deodorant en andere basale verzorgingsproducten zoals ondergoed is welkom. Wie De Toevlucht ergens mee van dienst wil zijn, kan mailen naar winteropvangutrecht@gmail.com.

Christiane Karrer

De lutherse gemeente is gestart met een nieuw project. Op zondag 22 juni kwamen we voor het eerst bijeen als 'Kerk op schoot' in onze kerk aan de Hamburgerstraat. Een viering voor jonge kinderen en hun (groot)ouders die helemaal aansluit bij de belevingswereld van kinderen.

Wij zaten samen op dekens en kussens midden in de kerk. Beweging, eenvoudige liederen, stil worden en gebed, prentenboeken, symbolen... en nog meer dingen kregen een plek. Er was een warme, vrolijke sfeer; iedereen was betrokken.

Als gemeente zijn wij blij met het – in verhouding – grote aantal van (aankomende) peuters in onze gemeente. De eerste jaren zijn cruciaal voor de ontwikkeling van een kind, dat is inmiddels bijna een gemeenplaats. Wat wellicht minder bekend is: dit geldt ook op spiritueel gebied.

Het fundament van vrouwen en Godsbeeld groeit in deze jaren. Kinderen hebben een eigen toegang tot spiritualiteit. Het is mooi om deze samen te ontdekken, naar kinderen te luisteren en van ons eigen vertrouwen en hoop te vertellen. De eerste proef is goed bevallen, we zullen zeker doorgaan met

NIEUW IN DE LUTHERSE GEMEENTE UTRECHT

Kerk op schoot

* Kerk op schoot in de lutherse kerk (foto Christiane Karrer).

Kerk op schoot. De focus ligt op kinderen van 2 tot 4 jaar, maar iedereen van 0 tot 6 is welkom

in de kring. We komen in de kerk bijeen van 9.15 tot 10.00 uur. De dienst wordt vorm gegeven door een groep moeders en ds Karrer. Wie daarna wil blijven voor de kerkdienst om 10.30 uur kan dat

makkelijk doen, er is dan oppas. De volgende data zijn zondag 28 september en 7 december.

Informatie: ds Christiane Karrer, chkarrer@xs4all.nl.

Laatste zomernummer Kerk in de Stad

Dit is het derde en daarmee laatste zomernummer van Kerk in de Stad. Over twee weken, op vrijdag 5 september, verschijnt editie nummer 1 van jaargang 22. Vanaf dat moment is Kerk in de Stad een maandblad, na 21 jaar een verschijningsfrequentie van twee weken te hebben gehad (met uitzondering van de zomerperiodes, waarin dit kerkblad elke vier weken uitkwam).

Nog één keer dus een kerkdienstenpagina met een opgave voor twee zondagen. Het zal wennen zijn, zowel voor u als lezers als voor ons, redacteurs. Om die reden hebben we de eerste redactievergadering van het leesseizoen op 1 september met wijkcorrespondenten belegd. Daarin gaan we ons richten op de mogelijke verandering in het samenstellen van uw kerkblad: (nog

meer achtergronden en minder actualiteit, wellicht andersoortig wijknieuws en een betere afstemming op de digitale media van zowel de PGU als van haar wijkgemeenten. Voor suggesties in die richting houden we ons van harte aanbevolen. U als lezer bepaalt immers mede hoe uw kerkblad er uit dient te zien.

redactie Kerk in de Stad

Meegaan met de Eeuwige

De Heer vroeg toen: "Moet mijn aanzicht met u meegaan en moet ik u rust geven?"

(Exodus 33: 14 Willibrordvertaling)

Kees Bouman

Israël is in de woestijn, op weg naar Kanaän, beloofd land, voorschot op Gods Koninkrijk, Rijk van recht en vrede. Door die belofte zijn onze idealen ingekleurd. Het volk heeft genoeg bagage van Mij gekregen, vindt God, om die weg alleen te gaan. Maar Mozes ziet het al vóór zich: de weg over de drassige bodem van onvervulde idealen. Dan liever "niet verder trekken". Buiten Gods meegaan om geen Koninkrijk van recht en vrede zoeken.

Van dat 'meegaan' van God leeft de kerk; daardoor is zij onderweg. Meegaan, bodem van eredienst en diaconie, zending en evangelisatie, catechese en vormingswerk. Dat alles wordt, meer dan ooit, getrokken naar de magneet van de moderne mythe *meten = weten*. De samenleving is daar diep van

doordrongen. Die hulplijn, *meten*, wordt soms tot hoofdlijn. Gedachten blijven dan cirkelen rond vragen als: hoeveel kerkgangers en catechisanten, hoeveel bereikten we met diaconaat, evangelisatie? Kerkelijk "zijn" wordt bepaald door de grootte der getallen. Tellen en *meten*, zij dragen een soort belofte in zich: alles onder controle!

Voor we het weten, geldt: *meten = vergeten*, het wezenlijke vergeten: dat Hij meegaat.

Pastoraat

Gods meegaan is het wezenlijke, het is ook bodem voor wat zich aan tellen en *meten* onttrekt: pastoraat. Pastoraat, in Gods Naam samen sprekend onderweg naar rust. 'Samen', met een naaste en met God. 'Samen spreken': God, die meegaat, gebruikt mensenvoorden om die rust te geven. Rust, die van het beloofde land en tegelijk, nu! Gods belofte werkt door in het heden. O ja! Rust, midden in de woestijn van het leven? Als de ontzetting om vlucht MH17 of Gaza ons denken verlamt, de rouw om een partner, een kind, het leven vervormt, haat en bitterheid ons uitholt, we ineenenschrompelen in angsten, de

eenzaamheid ons naar de keel vliegt? Rust, midden in de woestijn van het vervreemd-zijn van God? Rust. Omdat? Omdat Hij meegaat. Een verborgen meegaan, niet zomaar aanwijsbaar. We stoppen zijn meegaan soms wel weg. Wanneer wij, de gemeente, het 'nutteloze' pastoraat negeren – wat levert het op? Wijs resultaten aan! Tel ze. Meet ze! Zijn ze er wel?

Aangezicht

Verborgen is Gods meegaan. Zijn aangezicht mag niet gezien worden (vers 20). Ons aangezicht wel. Wij, geroepen het verhaal te vertellen over zijn meegaan, over uitzicht, over rust. Vertellen met woorden, met eenvoudigweg nabij zijn; vermoedend dat de weg waarop God meegaat met die ander nu ook onze weg is. Vanzelfsprekend zijn er beperkingen. De laatste afgronden van de ziel zijn ons te diep. Wij zijn mensen. Vanzelfsprekend zijn er hulpmiddelen: we weten bijvoorbeeld iets van psychologie. Aan de open wond van rouw en eenzaamheid, haat en bitterheid, zien we niet voorbij. We verstoppen ons niet achter de schijnbaar kloppende redenering dat de geschiedenis altijd al vol verschrikking was. Antwoor-

MEDITATIEF MOMENT

den zoeken, waarom en waartoe? Onder vele godsdiensten scoort het christelijk geloof hoog in het niet-weten.

Uitzicht

We kennen slechts het verhaal van verborgen meegaan, uitzicht, rust. Vooral, we weten, vertrouwen dat Hij in het verhaal zelf meekomt. Daarom vertellen we het. Resultaten? Er is zelfs geen doel, geen vooropgezet plan: die kant moet het uit. We vertellen en Hij komt, uitzicht biedend, wegwijzend mee. Uitzicht dus. Geen verklaring. Een verklaring *meten* we na: houdt die wel steek? Dan tellen we argumenten op of strepen ze weg: Gods almacht, voorzienigheid, liefde, trouw, genade. Dan zien wij God in het aangezicht, zeggen dat de koers die Hij vaart niet klopt met ons beeld. Dan is ons *meten* voluit: vergeten! Vergeten dat je niet zomaar Gods aandeel in de grote en kleine geschiedenis aanwijzen kunt. Zijn gelaat zien we niet.

Al luisterend en vertellend zien we Hem van achteren, vóór ons uit gaat Hij (vers 23), midden in de vreugde van het goede leven, we verheugen ons met elkaar. We vermoeden iets van de belofte, Gods Koninkrijk, we zetten ons in. We zien Hem, voor ons uit, ook in de eigen duisternis van nood en aanvechting, steeds dieper gaat Hij: Goede Vrijdag en Pasen. Dat verhaal stamelen we na. Rust!

OV-chipkaart: mini-meditatie

Tegenwoordig wordt ons reizen begeleid door muziek eentonige muziek ja, monotoon gepiep

piep

Waar blijft die piep? Waar gaat die piep naartoe?

piep

Naar een wijdvertakt web waarin wijzelf onze draden spinnen ons komen en ons gaan ons gaan en ons komen

piep

En wie zit daar strategisch opgesteld midden in dat web? De Global Spider die ons doen en laten bespiedt

piep

En als we niet uitkijken en zeggen stop dan vreet hij met huid en haar gestaag onze privacy op

piep

Maar wie maalt daarom? Dus blijft hij lekker zitten de Global Spider en bespiedt ons gepiep –

piep

Oeke Kruythof

n.a.v. een krantenkop "Politie gluurt in OV-chip"

Leven

Gedachten aan wat komen gaat stromen als schakels in een lange rij duizend jaar lijkt een jaar de toekomst is naar voren gericht steeds dat tellen van de dagen

vandaag nog onwennig de benen gestrekt op vaste grond de mens leeft in een moment bij het licht van het verleden

eenmaal zo gewend gaat het in een flits voorbij

Eddy Lie

Heide

Glooiend violet met goud doorweven. Soms in bruidskleed, Bloeiend wit. Dan weer geurend stralend geel. Diepe kuilen, smalle kronkelpaadjes. Oude berken wuiven hun tintelend groen. Dennen rijzen op In donker silhouet. Eeuwige schoonheid door God geschapen. Door de mens gedwongen In z'n huidig keurslijf Van wegen en bebouwing.

Fredy Schild

Machteld de Goederen

werkgroep Kerk en Israël (provincie) Utrecht

Vele jaren geleden leerde ik in Israël een fundamentele waarheid, die ik nooit vergeten zal: "Juridisch bestaat een volk zonder staat niet. Het kan zich niet verdedigen, het kan zich nergens op beroepen." Dit zei Miriam Novitch, curator van het Museum van de Gettostrijders, buur van Nes Ammim. Ze sprak over de Joden en de zigeuners, de Roma en de Sinti. "Dat is het fundament onder de staat Israël."

Laatst dacht ik hieraan. Ik hoorde via de radio een oproep van een Assyrische vrouw uit Mosoel in Irak; ze woont nu in Nederland. Een stem, verwaaiend in de wind, zo leek het, machteloos en wanhopig. Ze wilde de wereld laten weten dat de Assyrische christenen vermorzeld worden door de extreem-islamitische Isis-beweging. "Ze drongen Mosoel binnen en riepen: 'Allah hoe Akbar! God is groot! Bekeer je of sterf!' " Dat riep bij mij iets van een herinnering op. Waar deed me dat aan denken?

"Dood goddelozen!"

Ik wist het: zo'n duizend jaar geleden had dat ook geklonken, in een andere taal. Niet voor het eerst trouwens, en ook niet voor het laatst. Toen klonk het: "Dieu le veut! God wil het! Dood aan de goddelozen!" Toen gold het Joden en moslims. In het bijzonder in de

* Kerken worden bijna overal in het Midden-Oosten met de grond gelijk gemaakt (foto Werkgroep Kerk en Israël).

'VOLK ZONDER STAAT BESTAAT NIET'

Hoe lang nog?

heilige stad Jeruzalem waadden de fanatieke kruisvaarders door het bloed.

"Wie kan, vlucht weg uit het gebied, met niets dan wat kleren. Want 'een christen hoort geen bezit te hebben.' Geen auto, kar of ezel." Ditzelfde gebeurde nog geen eeuw geleden ook, toen in Turkije honderdduizenden Armeniërs en Assyriërs werden vermoord. Wie kon, ontvluchtte het land. Historische kerken en abdijen werden stelselmatig verwoest, nog lang daarna. Europa scheen het nauwelijks op te merken. Er werd geen alarm geslagen.

Demonstratie

Deze keer wel. De vrouw riep op tot een demonstratie in Nederland. Om indruk te maken pleitte ze: "Het is een Europees belang: ze zullen met honderdduizenden naar Europa vluchten! In het Midden-Oosten blijft niemand van ons over." Kostbaar erfgoed gaat verloren: oeroude kerkjes met hun muurschilderingen en heiligen beelden. "Kostbaar erfgoed, ook onze taal het Aramees! Jezus sprak Aramees, de Bijbel was oorspronkelijk in het Aramees. Wereld erfgoed..."

Het trof me als een aanklacht. Die eenzame vrouw, een roepende in de woestijn. Wordt haar aanklacht gehoord?

Slotconcerten reeks orgelzomer Domkerk

Zaterdagmiddag 23 augustus om half vier geeft Jan Jansen (Domorganist van 1987 tot 2011) een concert op het grote Bätz-orgel van de Domkerk. Op het programma staan werken van Johann Sebastian Bach, Gottfried August Homilius, Hans Friedrich Micheelsen en Maurice Duruflé.

Dit concert is onderdeel van de Orgelzomer 2014: negen orgelconcerten in de Domkerk op zaterdagmiddag in de maanden juli en augustus door organisten uit diverse landen. Die reeks wordt op 30 augustus afgesloten met een optreden van Olivier Salandini uit Frankrijk. Deze hoofdorganist van de kathedraal te Bourges is tevens artistiek directeur van het festival 'Les riches heures de l'Orgue en Berry'. Salandini speelt op de laatste zaterdag van augustus werken van Johann Sebastian Bach, Jean Philippe Rameau, Felix Mendelssohn, Louis Vierne, Max Regeren van César Franck. Dat alles binnen een uur.

De concerten in de reeks Zaterdagmiddagmuziek Domkerk zijn in principe gratis te beluisteren. Wel verwacht de organisatie een vrijwillige bijdrage van minimaal vijf euro per bezoeker.

Laatste beiaardconcert zomerserie

De afsluitende beiaardbespeeling van de jaarlijkse reeks zomeravondconcerten op de Domtoren is maandagavond 25 augustus. In dit concert is muziek van de Zweedse groep Abba te beluisteren, uit te voeren door Malgosia Fiebig en Jeroen en Sandra van Veen.

De beiaardconcerten van de Utrechtse Klokkenspel Vereniging zijn begonnen op 7 juli, met een concert van stadsbeiaardier Malgosia Fiebig. Het slotconcert op 25 augustus heeft te maken met het feit dat Abba precies veertig jaar geleden doorbrak met het nummer Waterloo. Het concert begint om 20.00 uur.

Stilteviering naar traditie Taizé

In de Johannes Bernarduskerk aan de Oranje Nassaulaan is op zaterdagavond 6 september weer een stilteviering naar de traditie van Taizé. Deze vieringen zijn op elke zaterdag van de maand op dezelfde locatie en beginnen om half zeven. De volgende is op 4 oktober.

Gratis materiaal jeugdwerk PGU

Het Bureau PGU verhuist en ruimt dus ook op. Alle dubbele JOP-(jeugd)werkmateriaal gaan weg. Werkmappen over liturgie, diaconie, pastoraat et cetera zijn gratis af te halen bij het kerkelijk bureau aan de Eykmanlaan 433. Wie het eerst komt, wie het eerst maalt.

De maandelijks jeugdwerkpagina zoals die tot aan de zomer maandelijks in Kerk in de Stad stond, verdwijnt eveneens. Informatie en achtergrondartikelen over het jeugdwerk van de Protestantse Gemeente Utrecht blijven natuurlijk een plek houden in dit vanaf begin september maandelijks verschijnend kerkblad.

In gesprek met onze Ghanese vrienden

Bob Lapajian

Bij het afscheid werd menig traantje weggepinkt. In de drie weken die een delegatie van zes PGU-leden heeft doorgebracht bij onze Ghanese vrienden van de La Nativity Presbyterian Church in Accra werden al bestaande banden aangehaald en nieuwe warme relaties opgebouwd. De band die bestaat tussen deze kerk en de Protestantse Gemeente Utrecht kreeg een gezicht in de contacten met alle gemeenteleden die zich gedurende de drie weken voor de delegatie hebben ingespannen. Twintig jaar van bezoeken over en weer werden gevierd met een feestelijke kerkdienst van viereenhalf uur.

Alles werd er aan gedaan om de Nederlandse gasten zich welkom te laten voelen. Aan het eten werd veel zorg besteed, een gevarieerd programma was voorbereid en een ondersteuningsteam was dagelijks aanwezig om de delegatieleden gezelschap te houden. "Dat het een bijzondere reis zou worden, hadden we wel verwacht. Maar dat wij ons zo welkom en thuis zouden voelen, hadden we ons niet kunnen voorstellen," zegt Marita Mulder (25), een van de delegatieleden.

Tijdens het bezoek leerden de delegatieleden een hoop over de waterhuishouding in Ghana. Het thema 'Living water in a thirsty world' was door het voorbereidingscomité grondig uitgewerkt door middel van bezoeken aan ambtenaren van de gemeentelijke overheid, het staatswaterproductiebedrijf en een denktank voor beleidsvraagstukken. Daarnaast kwam het thema tot uiting in vele groepsgesprekken met de verschillende op leeftijd ingedeelde kerngroepen die de kerk rijk is.

Stromend water versus kerkgang

In gesprek met de leden van de vrouwengroep werd duidelijk dat het tekort aan schoon water ook invloed heeft op het spirituele leven van de mensen in Ghana. Bij velen van hen komt er maar één keer per week water uit de kraan, bij sommigen nog veel minder vaak. Op de momenten dat er water uit de kraan komt, proberen mensen om hiervan zo veel mogelijk op te vangen in tonnen en bakken. Wanneer de kraan op

zondag blijkt te lopen, is de keuze snel gemaakt: water gaat dan vóór de kerk.

En dat zegt wat, want de kerk is in Ghana heel belangrijk. Veel Ghanese zijn verbijsterd als ze horen hoe weinig mensen in Nederland naar de kerk gaan. Ze kunnen zich er vaak moeilijk een voorstelling van maken. Dat blijkt bijvoorbeeld in het gesprek met de *generational group leaders* (zeg maar onze kringleiders) over hoe

wennen om in een omgeving te zijn waarin geloven in God volkomen vanzelfsprekend is. Voor elk busritje wordt met elkaar gebeden, op busjes staan vaak teksten als 'God is able' en de stad is vergeven van winkels en ondernemingen met namen als 'God Rules Internetcafé of: The Lord Is My Shepherd Fashion'.

Het is inspirerend om te zien wat de Nativity Church, en de Presbyterian Church of Ghana waarvan

* De complete groep.

vangrijke, levende gemeente. De kindernevendienst bestaat uit zeven groepen van elk zo'n zeventig kinderen. Zij wonen de reguliere dienst niet bij, maar ook zonder alle jeugd zit de kerk iedere zondag twee keer bijna vol met honderden mensen. Er wordt veel gezongen en gedanst, in het bijzonder tijdens de collecte. Iedereen komt dan naar voren om letterlijk een offer naar God te 'brengen'. Ook een vrouw die zich met moeite overeind kan houden met haar stok. Voor en achter haar bewegen de jongere kerkleden zich veelal heupwiegend langs het collectiemeubel (zie foto). Doordat iedereen zich op zondag in zijn mooiste kleren steekt, lijkt de bontgekleurde stoet mensen die door het middenpad en voorin de kerk langstrekt wel een modeshow.

Vriendschap

Aan de twintigjarige vriendschap met de Protestantse Gemeente Utrecht wordt veel aandacht besteed.

Het bezoek van de delegatie wordt besloten met een viereenhalf durende dienst om de verbintenis tussen onze kerken te vieren. Dominee Kpobi gaat voor en dat is bijzonder: hij is degene die, na vier jaar in Utrecht gewoond te hebben en actief te zijn geweest in inmiddels niet meer bestaande gemeentes in de Vredeskerk en de Mattheüskerk, het initiatief nam voor de vriendschapsband. Een band die vriend om onderhoud vraagt. Volgend jaar zomer komt er weer een delegatie Ghanese naar Nederland. "De vriendschap gaat door", zegt Marita Mulder. "Daar wil ik me voor inzetten."

* Kerkdienst met Utrechters in Accra (foto Eric Quarshie).

we van de kerk een plaats kunnen maken waar het geloof van mensen gevoed wordt. Veel Ghanese deelnemers komen met suggesties die verraden dat ze uitgaan van een situatie waarin mensen al in de kerk zitten. "Dat was een goed gesprek", vindt Jandirk Pronk (63), die ook mee was. "We kwamen echt ergens met elkaar."

God vanzelfsprekend
Voor de Nederlanders is het juist

zij onderdeel is, onderneemt om in dienst te staan van de maatschappij. Zo is er door de Presbyterian Church of Ghana een eigen waterfabriek opgezet om haar leden van schoon drinkwater te voorzien. De kerken geven daarnaast ook gevraagd en ongevraagd hun mening over beleid van de overheid.

Dansen tijdens collecte
De Nativity Church is een om-

Frans Ritmeester

Medio oktober gaat het Bureau PGU verhuizen. Na zeventien jaar verlaten we de vertrouwde plek aan de Eykmanlaan. De nieuwe locatie wordt het Johannescentrum in Overvecht.

Al jaren zijn er plannen met het gebouw Prinsenhof. Het jasje was te groot voor het kerkelijk bureau alleen. Inmiddels is voor Prinsen-

Bureau PGU gaat verhuizen

hof een andere bestemming gevonden. Daarover volgen nadere berichten.

In de bovenzalen van het Johannescentrum huurde Windesheim al jaren een aantal zalen. Deze onderwijsinstelling verzorgde daar onder andere de HBO-opleiding theologie. Windesheim heeft vorig jaar de huur opgezegd. Een mooie

kans om te kijken of het Bureau PGU hier kon worden gehuisvest. Een goede locatie, uitstekend bereikbaar, gratis parkeren en het treinstation op loopafstand. Toen alle puzzelstukjes in elkaar vielen met een nieuwe bestemming voor Prinsenhof was het besluit snel genomen.

We gaan vier ruimtes op de eerste verdieping betrekken, de in-

gang wordt gemaakt aan de kant van de toren. De maanden september en oktober gebruiken we om de zalen gereed te maken. Gezamenlijk hebben we een plan opgesteld voor de herinrichting van het bovengedeelte in het Johannescentrum. De medewerkers en vrijwilligers zijn enthousiast en kijken uit naar de nieuwe werkplekken.

Nieuw seizoen Utrecht Lezingen in West

Marieke Hak en
Henno Willering

Voor het seizoen 2014-2015 is weer een gevarieerde serie Utrecht Lezingen voor ouderen samengesteld. Enthousiaste sprekers komen op een begrijpelijke manier vertellen over hun vakgebied. Meestal gaat hun verhaal gepaard met beelden in de vorm van een film of PowerPoint presentatie. Natuurlijk is er ruimte voor discussie, maar ook voor alleen maar luisteren.

Op 24 september opent onderwijzer Bert van der Velden het seizoen met een lezing over: 'De Wereldoorlog 1914-1918, van blinde vlek tot helder beeld'. Omdat Nederland neutraal was, maakte deze gruwelijke oorlog bij ons minder indruk dan in de ons omringende landen. Maar de gevolgen waren groot. Niet alleen het grote aantal slachtoffers, maar de veranderingen in Europa en de wereld waren ongekend. Denk aan de val van keizer- en koninkrijken, de neergang van Europa, de techniek van oorlog voeren enz. We krijgen een scherp beeld van deze Grote Oorlog.

Op 22 oktober richt prof.dr. Martien Brinkman zich op: 'Jezus incognito: de verborgen Christus in de moderne kunst vanaf 1960'. Verrassend vaak komen in het werk van moderne kunstenaars verwijzingen voor naar de figuur van Jezus. We zien dat onder andere bij Arnon Grunberg, Andy Warhol en vele anderen. Zijn roeping, boodschap en levensinzet zien we terug in hedendaagse films, romans en kunstwerken. Zo lijken kunstuitingen ook in onze gesecculariseerde westerse wereld mee te schrijven aan de betekenis van Jezus.

Medicijngebruik

Op 26 november vraagt dr. Wilma Knol onze aandacht voor: 'Medicijngebruik bij ouderen: niet te

* Fragment van de Napolitaanse kerststal, die in de Utrecht Lezing van december aan de orde komt (foto Museum Catharijneconvent).

veel, maar ook niet te weinig'. Men spreekt van polyfarmacie of 'veelgebruik' van medicijnen als er sprake is van het chronisch gebruik van meer dan vijf medicijnen. Bij maar liefst 44 procent van de ouderen is dit het geval. Dat hoeft niet altijd schadelijk te zijn, want betere geneesmiddelen kunnen bijdragen aan de kwaliteit van leven. Maar problemen bij zo veel verschillende geneesmiddelen zijn niet uitgesloten. Het op de juiste manier voorschrijven van medicijnen bij ouderen is maatwerk.

Op 17 december wordt de kerstlezing verzorgd door drs. Anite Haverkamp: 'Wie is wie in de kerststal?' Wat doen de os en de ezel in de kerststal, waarom heeft

Jozef een baard en hoeveel koningen zijn er eigenlijk? Er zit een schat aan christelijke verhalen en symbolen verborgen in de kerstkrabbe. Een prachtige achttiende-eeuwse Napolitaanse kerstgroep vertelt iets anders dan de eenvoudige gipsen kerstbeeldjes uit de ons zo bekende gewone stal. We mogen kerststallen bewonderen die afkomstig zijn uit het Museum Catharijneconvent en eigen kerstgroepen zijn ook welkom.

Heelal

Op 28 januari neemt prof. John Heise ons mee in: 'Het flitsende heelal'. Aan de donkere nachthemel zien we vaste sterren en beweeglijke planeten. Maar het heelal verandert voortdurend.

De zwaarste sterren sterven in een snelle en hevige explosie. Uit de restanten zijn vele generaties nieuwe sterren geboren, die aan onze zon vooraf gingen. En met de zon kon ook de mensheid ontstaan. Wij mensen hebben dus een kosmische achtergrond en werden gevormd uit sterrenstof.

Op 25 februari bespreekt dr. Ton Vink een actueel onderwerp: 'De mens, een sterfelijk wezen, keuzes rond ons levenseinde'. Dat wij mensen sterfelijk zijn, is geen verrassend inzicht. Maar wat nieuw is, zijn de keuzes die gemaakt kunnen worden rond ons levenseinde. Verantwoordelijkheid en zelfbeschikking spelen daarbij een belangrijke rol. Het zijn niet alleen de vragen over euthanasie en hulp bij zelfdoding, maar ook de keuzes van wel of niet (langer) behandelen en palliatieve zorg.

Op 25 maart bespreekt dr. Alex van Heusden het onderwerp: 'De wording van het Christendom'. Het christendom is van joodse oorsprong. De 'historische' Jezus heeft geen nieuwe godsdienst gesticht. Zijn volgelingen waren de apostelen, oprichters van een beweging in naam van Jezus Messias, allen joden en ze bleven dat ook. In de loop van bijna vier eeuwen heeft het christendom zijn huidige vorm gekregen en werd het de staatsgodsdienst met heel andere aanhangers. Overigens heeft het Jodendom voor de opmars van zijn 'dochterreligie' een hoge prijs moeten betalen.

Alle lezingen zijn op de laatste woensdagmiddag van de maand (behalve de kerstlezing), van 14.00 tot 16.00 uur (de zaal is open vanaf 13.30 uur). De toegang en de koffie en thee zijn gratis. Wel wordt een bijdrage in de collecte verwacht van minimaal 5 euro om de kosten te dekken.

Let op: de locatie is veranderd! De lezingen worden nu gehouden in Parc Transwijk, Hof van Transwijk 16 (Kanaleneiland).

Ouderensoos Jacobikerk start

De vakantie is voorbij en het nieuwe seizoen begint weer. De ouderensociëteit van de Jacobikerk komt voor de eerste keer weer bijeen op dinsdag 26 augustus. Iedere dinsdagmiddag is er een gezellig samenzijn van 14.00 tot 16.00 uur in de gemeentehaal van de Jacobikerk. Behalve zingen en een korte dagsluiting is er ook tijd voor bingo spelen, thee drinken en gezellig met elkaar praten. Voor wie dit leuk lijkt, kan gerust langskomen. Iedere oudere is van harte welkom. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met mevrouw Kroneman, telefoon 231 6197.

Choral Evensong in Engelse kerk

De zomermaanden zijn weer voorbij, maar eens komt de grote zomer. Dat is een van de gezangen in het Liedboek. In de Engelse Kerk van Utrecht zingen we op zondagmiddag 14 september weliswaar niet dat gezang maar wel: 'Holy Spirit, come, confirm us'. We bidden om de aanwezigheid van Gods Geest in onze diensten, zoals elke christengemeenschap doet. Waar twee of drie in zijn naam zijn vergaderd, is de Heer en dan moeten we wel zingen: To God be the glory, great things he has done. Van Psalm 119 zingt het koor van Holy Trinity Anglican Church de verzen 41 tot 64 op chants van Hezekiah West, John Jones en Thomas Attwood. De muzikale zetting van de Lofzangen (Magnificat en Nunc Dimittis) zijn van Sir William Henry Harris. Hij werd in 1883 in Londen geboren. Pas 14 jaar was hij toen hij orgelassistent werd in de kathedraal van St David in Wales. Zijn loopbaan hield posities in als organist in de kathedraal van onder andere Lichfield en Christ Church in Oxford. Harris werd meer bekend als de organist van de kapel van St George in het kasteel van Windsor. Daar begon hij in 1933 en sindsdien ging hij zich meer toeleggen op componeren. Harris dirigeerde twee kroningen van Britse vorsten: in 1933 van koning George VI en in 1953 van koningin Elizabeth II. Behalve de vele werken voor koren in de Church of England schreef hij ook zettingen voor de communiediensten. Deze zetting wordt in Holy Trinity veelal gezongen op de vijfde zondag van de maand.

De populaire anthem 'Lead me, Lord' is van de hand van Samuel Sebastian Wesley. De woorden van Psalm 5,8 en 4,9 inspireerden hem om het in 1861 te schrijven als laatste deel van een uitgebreide anthem 'Praise the Lord, O my soul'. Het orgel in de Engelse kerk viert op zaterdag 20 september zijn honderdste verjaardag. Over de speciale Choral Evensong op die dag komt een artikel in de septembereditie van *Kerk in de Stad*.

De dienst op zondag 14 september in Holy Trinity Church aan het Van Limburg Stirumplein begint om 14.30 uur. Hier is voldoende parkeerruimte, die gratis is op zondag. Met openbaar vervoer komen de buslijnen 4 en 8 vlak bij de kerk. Iedereen is welkom.

'Het is toch ontoelaatbaar dat mensen pas opgevangen worden als ze ziek zijn!'

(vervolg van voorpagina)

De wethouder verzocht De Toevlucht om tijdens de onderzoeksperiode, van 1 juni tot 1 september, de ongedocumenteerde mannen te blijven opvangen op kosten van de gemeente. Door de inwilliging van dit verzoek werd de winteropvang verlengd met drie zomermaanden. Het protest had daarmee een succes boekt.

Als het onderzoek van de gasten van de winternachtopvang is afgerond is de verwachting dat zij elders bed, brood en bad krijgen en ze niet weer terug behoeven naar de straat. Ook is het denkbaar dat gasten alsnog teruggaan naar

hun eigen land. De Toevlucht volgt het onderzoek van de gemeente nauwgezet en gaat ervan uit dat hun gasten elders onderdak komen. Daarvan uitgaande stopt de financiële steun voor de opvang en sluit De Toevlucht de opvang.

Alleen zieken

Daarmee is voor De Toevlucht de kous niet af. Er komen immers iedere week nieuwe vluchtelingen Europa en dus ook Nederland binnen. Als deze nieuwe vluchtelingen een verblijfsvergunning geweigerd wordt en zij niet terug kunnen keren naar het land waaruit zij gevlucht zijn, dan zijn zij ongedocumenteerd en is er voor hen geen plaats in de reguliere opvang. Tot nu toe vangt Utrecht net als de andere grote steden alleen ongedocumenteerden op die 'ziek'

zijn. Voor de gezonde ongedocumenteerden is er geen opvang door de overheid. Deze mensen gaan dan op straat zwerven en zijn voor eten en een slaapplek aangewezen op goedwillende medemens. Dat is niet logisch maar lijkt wel de realiteit te zijn, tenzij de gemeente voor de nieuwkomers alsnog een (crisis)opvang organiseert.

Europa

De Toevlucht is in augustus een onderzoek gestart naar het aantal nieuwe ongedocumenteerden. Op basis daarvan zal De Toevlucht de burgerlijke gemeente gaan aanspreken. Waar nodig zal De Toevlucht samen met andere organisaties en instanties de gemeentelijke en landelijke overheid blijven wijzen op hun verantwoor-

delijkheid en verwacht daarbij ook steun van de Raad van Europa. "Het is toch ontoelaatbaar dat mensen pas opgevangen worden als ze ziek zijn!", aldus een woordvoerder van De Toevlucht. Stichting De Toevlucht vindt dat de winternachtopvang in de afgelopen winter om een aantal redenen zinvol is geweest. Zinvol omdat de ongedocumenteerden sedert lange tijd binnen konden slapen en ze daardoor rust vonden om beter na te denken over hun toekomst. De opvang heeft hen ook het gevoel gegeven dat ze niet vergeten zijn. Voor veel mensen bood de winternachtopvang ook de mogelijkheid om daadwerkelijk iets te doen voor deze kwetsbare groep mensen. De vrijwilligers hebben hun inzet als een verrijking ervaren.

Film over Mandela in Huis in de Wijk

In het kader van de Vredesweek, dit jaar van 20 tot 28 september, draait op 24 september in de huisbioscoop van Huis in de Wijk de speelfilm 'A long walk to freedom'. Deze in 2013 geproduceerde film is gebaseerd op de gelijknamige autobiografie van Nelson Mandela. Het gaat over de weerbarstige en lange strijd tegen apartheid. Er zijn van die momenten die je niet vergeet, zoals de vrijlating van Nelson Mandela op 11 februari 1990. De televisiebeelden van de oude man, die toegejuicht door enthousiaste mensenmassa's na 27 jaar gevangenschap zijn eerste schreden als vrij man zette, zijn verankerd op ieders netvlies. De afloop is bekend: kort daarna werd hij de eerste democratisch gekozen president van Zuid-Afrika en groeide uit tot een icoon van deze tijd. De film volgt zijn historische levensreis: van zijn jeugd op het platteland, zijn periode als politiek activist, zijn langdurige, eenzame opsluiting op Robbeneiland tot zijn vrijlating en verkiezing tot president.

De filmvertoning op woensdag 24 september is in de Blauwe Zaal van de Tuindorperkerk en begint om 19.30 uur.

Avondrondeleiding voor kinderen

Op donderdag 28 augustus vindt de tweede rondleiding van deze zomer voor kinderen in de Domkerk.

Als de laatste toerist verdwenen is, de deuren gesloten zijn en de stilte van de avond neerdaalt over de grafstenen, dan gaat voor jou de deur open voor een speciale kinderrondleiding door de Domkerk! Kom luisteren naar de stilte, middenin de stad. En kom kijken hoe de kerk waar je misschien vaak langs loopt of fietst, er vanbinnen uitziet.

Waarom bouwden mensen zo'n zes, zeven eeuwen geleden zo'n waanzinnig hoog gebouw? We nemen je graag mee op een boeiende ontdekkings-tocht. Aansluitend is er iets te drinken met wat lekkers in het DomCafé.

De rondleiding is geschikt voor kinderen van 7 tot en met 12 jaar; zij krijgen begeleiding van volwassenen. Kosten: vier euro per persoon. Het begint om half acht en vooraf reserveren is niet nodig.

Anouk Janssen stafhoofd Museum Catharijneconvent

Onlangs is Anouk Janssen gestart als afdelingshoofd van de stafafdeling Onderzoek, Educatie en Bibliotheek van Museum Catharijneconvent. Anouk Janssen is gepromoveerd kunsthistorica en was voorheen werkzaam in het Rijksmuseum. De afgelopen jaren was zij in de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag hoofd van de conservatorenstaf en verantwoordelijk voor het cultureel-wetenschappelijke programma. Ze zal zich de komende tijd onder andere gaan richten op internationale samenwerking van het Utrechtse museum.

Zomerorgelconcerten in de Nicolaïkerk

Steven Slappendel

De zomerorgelconcerten in de Nicolaïkerk, georganiseerd door de Stichting Culturele Evenementen Nicolaïkerk in samenwerking met de wijkgemeente Nicolaïkerk, zijn op zaterdag 2 augustus gestart door Berry van Berkum, organist van de Nicolaïkerk. Ko Zwanenburg, ook organist van de Nicolaïkerk, speelt op 23 augustus een programma van Buxtehude en J.S. Bach. Hij sluit af met Fantaisie sur Psaume 90 van Bert Matter (1937) en

Passacaglia van Jan Matter (1909-1996).

Op 30 augustus is de beurt aan Leon Berben (Keulen). Hij speelt composities van Jan Pieterszoon Sweelinck (1562-1621), Johann Sebastian Bach (1685-1750) en Carl Philipp Emanuel Bach (1714-1788). Dit is het laatste 'gewone' concert op zaterdagmiddag. Er is op zaterdagavond 6 september om 20.00 uur een bijzonder concert: Toon Hagen (Zwolle) speelt Canto Ostinato van Simeon ten Holt. Hierover volgt meer informatie in het volgende nummer. De serie wordt afgesloten op 13 september, de Open Monu-

mentendag en Nationale Orgeldag, met een 'Orgelvoettocht in Utrecht-Zuid'. 13 september is tevens de laatste dag van Kerken Kijken Utrecht (zie pagina 7).

Sweelinckorgel

Bij de concerten op zaterdagmiddag geeft de organist steeds een korte toelichting op het programma. De organisten bespelen zowel het Sweelinckorgel als het hoofdorgel. De concerten duren ongeveer een uur. De starttijd van de concerten is 13.00 uur. Dit biedt voor de echte liefhebbers de mogelijkheid voor een goed vervolg: de zaterdagmiddagmuziek in de Domkerk waar om 15.30 uur het

* Leon Berben.

concert begint. Voor wie al eerder naar Utrecht Orgelstad komt zijn er concerten op vrijdagavond in de Jacobikerk.

De toegang is gratis; bij de deur staat een collecteschaal voor een bijdrage in de kosten. Meer informatie over de zomerorgelconcerten staat op de website www.nicolaiconcerten.nl

Orgel en viola da gamba in lunchconcert

In de serie lunchconcerten in de Ste Gertrudiskathedraal verzorgen op vrijdag 29 augustus Eveline M. Jansen op het orgel en Toon Renssen op de viola da gamba het programma dat van 12.30 tot 13.00 uur duurt. De lunchconcerten in de oud-katholieke kerk worden jaarlijks georganiseerd door de Culturele Commissie van de Gertrudiskathedraal.

* Eveline M. Jansen bij het orgel in de Gertrudiskathedraal.

* Toon Renssen.

Geef maar door met muziek

Piet Jan Rebel,
predikant Tuindorperkerk

Het gebeurt te weinig in onze kerken dat in een zondagse viering alle generaties ruim en evenwichtig vertegenwoordigd zijn. Als dit wel het geval is, werkt dit voor iedereen inspirerend en verbindend. Ons geloof bloeit op waar het kan worden doorgegeven. Psalm 78 zingt: "Hij (de Eeuwige) stelde een richtlijn vast voor Jakob en kondigde in Israël een wet af. Onze voorouders gaf hij de opdracht die aan hun kinderen te leren. Zo zou het volgende geslacht ervan weten, en zij die nog

geboren moesten worden, zouden het weer aan hun kinderen vertellen."

We weten dat overall op deze wereld generaties samenkomen om elkaar te vertellen over het handelen en de opdracht van God, bron van al het goede. Toch zou iedere lokale gemeente op zondagmorgen of op een ander moment dit ook in haar midden willen zien gebeuren.

Psalmen rappen

In de Tuindorperkerk kreeg een viering voor en met jongeren het thema 'Geef maar door met muziek'. Zoals de psalmen niet weg te denken zijn uit het bijbels geloof, zo is muziek niet weg te denken uit de geloofsoverdracht.

Jongeren verrasten door hun muzikale lenigheid. Zelfs het Nieuwe Liedboek kregen ze aan het rappen. Psalm 98b is een alternatieve berijming van psalm 98. De psalm, werd door hen als een rap op het podium gebracht. Het derde couplet zegt: "Klap in je handen, bruis van plezier." Dat gaat vanzelf op deze manier. Een muziekgroep zong een aantal psalmen uit het Psalmen voor Nu-project. Het Nieuwe Liedboek zou minder stram zijn, als er meer psalmen die uit het project afkomstig zijn, in zouden staan. De organiste, Willeke Smits, koos voor een modern voorspel van psalm 150 en bewees dat er ook op orgelmuziek gedanst kan worden. De bijbeltekst die gelezen werd, ging over David die muziek maakt

* Psalm 98b uitgevoerd als rap.

* David en Saul: opnieuw verteld (foto's Robert Quast).

voor Saul. Jongeren vertaalden dit verhaal in een toneelstuk. De basiscatechese werd voor de kinderen uit groep 8 afgesloten. Jan Wilten die deze catechese geeft, legde aan de hand van een Power-Point presentatie uit dat wij in onze samenleving met haar idealen van prestatie en succes nog altijd apen met hersenen zijn. Net als apen zijn wij dol op hiërarchie en gehoorzaamheid.

We doen slaafs de toppers na die tot bovenaan de ladder wisten te klimmen. Aan de hand van de slotbeelden uit de film 'Raiders of the Lost Ark' liet hij zien dat wij de richtlijnen van God waarvoor de ark symbool staat, onvindbaar hebben verstopt.

NIEUWE FUNCTIE VAN OUDE KERKGEBOUWEN BEPALEND VOOR DE WAARDERING

Wonen in een kerk is hip

Een goede herbestemming is belangrijk en noodzakelijk om kerkgebouwen te behouden. Wekelijks komen er in Nederland twee kerken leeg te staan. De functie die het vaak monumentale gebouw krijgt nadat de religieuze activiteiten zijn gestaakt, is bepalend voor de rol van het gebouw in de omgeving en de waardering van omwonenden voor het pand. Dit blijkt uit een onderzoek dat Lisa Rot uitvoerde in de Utrechtse binnenstad in het kader van haar studie sociale geografie.

Lisa Rot

Door dalende bezoekers-aantallen groeit het aantal leegstaande kerkgebouwen in Nederland gestaag. Sinds 1975 zijn er in Nederland al 1.340 kerken leeg komen te staan. Herbestemmen van de oude kerkgebouwen is noodzakelijk voor het behoud van cultureel en historisch erfgoed.

Herbestemmen van oude kerkgebouwen is een relevant onderwerp in Utrecht. De stad Utrecht heeft een relatief groot aantal monumentale kerken vergeleken met andere steden. Het grootste deel van de 29 rijksmonumentale kerkgebouwen staat in de binnenstad.

Daarnaast kent de stad Utrecht 38 kerken met de status van gemeentelijk monument en zijn er in de gehele gemeente nog zo'n 60 niet beschermde kerkgebouwen te vinden. Het aantal beschikbare kerkgebouwen is vele malen groter dan de vraag. Met al deze gebouwen moet iets gebeuren: dan wel herbestemmen dan wel slopen.

Verbondenheid

Een kerk is meer dan een gebouw alleen. Het trekt mensen aan, is deel van een gemeenschap en historisch gezien vaak centraal gelegen in een buurt, wijk of stad. Uit het onderzoek blijkt dat de emotionele verbondenheid van de omgeving met een kerkgebouw vaak onderbelicht blijft, terwijl omwonenden daar wel aan hechten.

Gezien dit feit is het opvallend dat, zodra er wordt gezocht naar informatie over herbestemming

van kerken, het gebouw op zich centraal staat. Er is zeer weinig tot geen aandacht voor het gebouw als onderdeel van de omgeving. Het verband met, en het effect van de kerk op de omgeving is onbesproken. Juist de informatie die dat gat zou kunnen vullen, de relatie van de kerk met de directe omgeving, is interessante informatie. In het onderzoek dat ik heb gedaan voor mijn bachelor Sociale Geografie en Planologie aan de Universiteit Utrecht heb ik gekeken naar drie kerken in Utrecht, verschillend van karakter en van nieuwe functie. De Maria Minor, een oude schuilkerk is omgedoopt tot een eetcafé. De Buurkerk functioneert nu als museum en de Jacobuskerk is sinds 2009 een woonhuis.

Enquêtes

Het onderzoek vond plaats onder de omwonenden van de kerken. In totaal zijn er 109 enquêtes ingevuld. Daarnaast zijn er interviews afgenomen met nieuwe beheerders en eigenaren om de uitkomsten van de enquêtes te verdiepen en te nuanceren. Het blijkt belangrijk en noodzakelijk om een goede herbestemming voor kerken te vinden om deze te kunnen behouden. Herbestemming van de drie genoemde kerken heeft gezorgd voor een tweede leven van de kerkgebouwen. De kerkgebouwen kregen elk een andere functie. De nieuwe functie blijkt grote invloed te hebben op hoe de directe omgeving tegen het kerkgebouw aankijkt en in welke mate de directe omgeving verbonden is met het gebouw. De kerken met toegankelijke functie (museum en café) worden positiever gewaardeerd en bij deze functies voelen om-

* De voormalige Buurkerk aan de Steenweg. Na de herbestemming is deze kerk museum geworden (foto Lisa Rot).

wonenden zich meer betrokken bij het kerkgebouw dan bij de kerk met ontoegankelijke functie (woonhuis).

Uit het onderzoek blijkt dat vooral financiën een grote rol spelen bij de overweging tussen sloop en herbestemming. Men kan een grote historische of emotionele waarde hechten aan het kerkgebouw. Wanneer er echter niemand is die de kosten van het onderhoud op zich wil nemen, moet de kerk alsnog worden gesloopt. Het behouden

en onderhouden van een kerkgebouw is kostbaar.

Buurkerk

Illustratief is de Buurkerk. Deze kerk is voor een bedrag van één gulden voor 500 jaar verhuurd door de protestantse kerk aan de burgerlijke gemeente, die het onderverhuurt aan het museum. Ze zaten toen echt omhoog met alle kerken die te maken hadden met krimpende bezoekers aantallen. Men was blij om van de financiële zorg verlost te zijn en zo werd een goede herbestemming mogelijk.

Locatie blijkt ook een belangrijke factor om te bepalen of het herbestemmen van een kerk nog rendabel is. In de Randstad is veel vraag naar (woon)ruimte. Het wonen in 'aparte' gebouwen is hip.

Omgeving

Uit het onderzoek is gebleken dat de functie van het kerkgebouw na herbestemming een groot verschil maakt in de relatie die de directe omgeving heeft met het kerkgebouw. De mate van betrokkenheid was beduidend hoger bij de gebouwen die publiek toegankelijk zijn dan bij het woonhuis dat ontoegankelijk is.

Het leeg komen te staan van kerken lijkt onvermijdelijk. Wanneer het gebeurt is het zaak met zorg een herbestemming te vinden. Ondanks dat dit zelden plezierig is en de rol van de kerk in het leven verandert, is het de enige manier om de rijke historie dat het gebouw met zich meedraagt te behouden.

Wieke de Wolff
straatpastor

We zijn net terug van een vakantie in Italië. Mijn hoofd (en mijn lijf ook een beetje) tolt van de herinneringen en reisbewegingen. Beelden tuimelen over elkaar heen: van prachtige landschappen met wilde bloemen, heuvels, wijngaarden en doorkijkjes naar de azuurblauwe

De mooiste beelden en de belangrijkste woorden

Adriatische zee. Van schilderachtige stadjes en dorpjes in terra cotta en oker met bloembakken gevuld met oleanders en geraniums. Van het campingleven: slaperige kinderen met brood in hun armen op weg naar de tent, kleurrijke wasjes tussen de bomen, kinderen die badminton spelen met hun ouders. En van kunstschaten: een schilderij van Raphael van een heilige, een fresco van Jezus die zijn hand zegenend heft, de toeschouwer vriendelijk aankijkend, en het allermooiste beeld: een detail van een mozaïek in de Basilica de San Vitale in Ravenna: een schaap dat schuin omhoogkijkt, de ogen half toegeknepen, de kop in de hand van Mozes gevleid heeft. 'Sheep caressed by Moses' luidt het Engelse commentaar. Uit dit beeld spreekt zo'n vertrouwen

en liefde dat ik er naar kan blijven kijken.

Mozes moest eerst herder zijn voor hij leider van een volk kon worden, las ik ergens. Als ik dit beeld zie begrijp ik dat. Mozes, afgebeeld in eenvoudige herdskledij, wordt omringd door de schapen voor wie hij zorg draagt. Toch heeft hij het geduld en de tijd om één van die schapen aan te halen, en laat het dier dit zich zichtbaar welgevallen. De andere schapen staan er rustig omheen. Het herderschap voor de kudde staat de aandacht voor die ene niet in de weg. Omgekeerd geldt hetzelfde: de aandacht voor het ene schaap staat het herderschap niet in de weg. Je zou bijna denken: die schapen weten dat de liefkozing van Mozes ook hen geldt. Die zorg en aandacht die hij aan de ene be-

steedt, geldt als het ware de hele kudde – met die zorg en die liefde worden ze omringt; die speciale zorg en liefde kan ook hen ten deel vallen – ze kunnen zo naar hem toelopen om aangehaald te worden, en Mozes kan zo naar hen toe komen om één van hen aan te halen.

Een kaart met deze afbeelding staat op mijn bureau. De hand van Mozes kan zomaar de hand van Jezus worden – de kop van het schaap mijn hoofd.

En de belangrijkste woorden? "Did you learn a little Italian?", vraagt de eigenaresse van de bed and breakfast in Ravenna vriendelijk aan mijn dochter. Dochterlief kijkt vragend naar mij. Wat bedoelt ze? Ik antwoord in haar plaats. "Yes, certainly! Ciao bella, gelato..." De eigenaresse lacht. "Very good. She learned the

VAN DE STRAAT

most important words." Gelijk heeft ze. Welke woorden zijn er nu belangrijker dan deze: dag schoonheid, ijsje...

'Dag schoonheid': een zegen is het als je zo genoemd wordt. Want betekent zegenen niet goede woorden over iemand spreken? (eulogien, benedicere). Dag schoonheid: als je zo begroet wordt is je dag goed. En als er dan ook nog een ijsje volgt, kan die dag niet meer stuk.

Met Ciao belli (dag schoonheden) besluit ik daarom dit stukje. Dat u nog van vele ijsjes genieten zult deze zomer.

Doopschaal en schenkkan

Doopvonten nader bekeken (3, slot)

Deze zomer is 'doopvonten' het leidende thema van Kerken Kijken Utrecht. De twaalf binnenstadskerken die op de route van KJU 2014 staan, beschikken alle over een doopvont of een variatie daarop. Het zijn, in alfabetische volgorde: de St. Augustinuskerk, Catharinakathedraal, Domkerk, doopsgezinde kerk, Geertekerkerk, Ste Gertrudiskathedraal, Jacobikerkerk, Janskerk, lutherse kerk, Nicolaikerkerk, Pieterskerk en de St. Willibrordkerk.

In het eerste zomernummer, van eind juni, ging het in deze miniserie over doopvonten in de katholieke binnenstadskerken. De protestantse kerken kwamen in deel 2 aan de beurt en nu is het tijd voor de doopsgezinden, in casu de Doopsgezinde Gemeente Utrecht, met haar kerkgebouw aan de Oudegracht 270.

Hiermee sluiten we de serie over doopvonten af. Kerken Kijken Utrecht gaat overigens nog door tot en met 13 september.

Teije Bakker

In tegenstelling tot de meeste kerken bezit de Doopsgezinde Gemeente Utrecht geen doopvont. Bezoekers verbazen zich daarover. Jullie heten 'doopsgezinden' en hebben geen doopvont? Is er soms een doopbad onder het kled voor de kansel verstopt?

De gemeente bezit echter wel een zilveren doopschaal en een bijbehorende schenkkan. Het is jammer dat de herkomst van schaal en kan niet bekend zijn.

Een van de kenmerken van doopsgezinden is de volwassenendoop op persoonlijke geloofsbelijdenis. Wanneer iemand overweegt zich als lid aan te sluiten bij een doopsgezinde gemeente, zal hij of zij in de regel belijdeniscatechisatie volgen bij de predikant.

Bezoekers verbazen zich: 'Jullie heten doopsgezinden en hebben geen doopvont? Is er soms een doopbad onder het kled voor de kansel verstopt?'

In onze gemeente is er elk jaar een doopgroep, waarin samen wordt nagedacht en gesproken over de vele aspecten van geloof. Ten slotte schrijft ieder een per-

soonlijke belijdenis, die eerst in een speciale kerkenraadsvergadering en dan in de doopdienst wordt voorgelezen. Zowel voor de dopeling als voor de gemeentelieden is dat een heel bijzondere gebeurtenis.

Handeling

Na het uitspreken van de belijdenis en enkele doopvragen volgt de eigenlijke doophandeling. De predikant schenkt water uit de kan in de schaal. Een lid van de kerkenraad houdt de schaal vast, de dopeling knielt op de knielbank en de predikant doopt driemaal zijn hand in het water en legt deze op het hoofd van de dopeling: in de naam van de Vader, van de Zoon en van de Heilige Geest. Doop door besprenkeling dus. Doopsgezinden kennen niet de doop door onderdompeling, zoals onder andere bij de baptisten gebruikelijk is.

Belofte

De doop is niet alleen een gebeuren tussen God en de dopeling, maar ook tussen de dopeling en de gemeente. De gemeente neemt de nieuwe zuster of broeder in haar midden op en belooft als een trouwe gemeenschap om haar of hem heen te staan. Anderzijds verbindt de dopeling zich ertoe samen met de overige leden de verantwoordelijkheid te dragen voor de gemeente en de wereld waarin zij leven.

Overigens dateert de persoonlijke geloofsbelijdenis pas uit de negentiende eeuw. Vóór die tijd beaamden de dopelingen de vaste belijdenis die op dat moment in een bepaalde gemeente gebruikt

* Doopschaal en doopkan van de Doopsgezinde Gemeente Utrecht (foto Renata Barnard).

Jubileum doopsgezinden te boek gesteld

De Doopsgezinde Gemeente Utrecht viert dit jaar haar 375-jarig bestaan. Op 19 mei 1639 verenigden enkele doperse groeperingen zich op basis van een gezamen-

lijke belijdenis, getiteld: 't Olijftacxken. Deze belijdenis is als uitgangspunt genomen voor een jubileumboekje waarin verhaald wordt over verleden, heden en toekomst van de

gemeente. Het is tijdens Kerken Kijken verkrijgbaar voor vijftien euro.

Het jubileum is uitgebreid gevierd. Zo onthulde stadsdichter Ingmar Heytze op 11 april een door hem

geschreven gevelgedicht aan de voorzijde van het kerkgebouw en onthulde burgemeester Jan van Zanen precies een maand later, op 11 mei onder grote belangstelling - ondanks de stromende regen - een gedenksteen op de Neude ter herinnering aan de doperse martelaren. Gaat u ook daar eens kijken.

Martelaerspiegel

De meeste activiteiten liggen achter ons, maar toch is een bezoek aan de doopsgezinde kerk juist nu de moeite waard. In de hal vindt u in een vitrine de oude Martelaerspiegel, waarin Tieleman Jansz. van Braght de verhalen van

doperse en andere martelaars heeft opgetekend. Op de opengelegde bladzijde ziet u een ets van Jan Luyken die de terechtstelling van de Utrechtse doper Hendrick Eemkens verbeeldt. Naast dit boek een 3D-model van een tongschroef waarmee martelaars de mond gesnoerd werd. Het origineel kunt u bekijken in een aparte vitrine in het Catharijneconvent gewijd aan ons jubileum. In de Gemeentezaal naast de kerkzaal hangen prachtige quilts van Anneke Schoone, op zich al een bezoek aan het kerkgebouw waard! Let op: een enkele maal is de Gemeentezaal verhuurd en dan niet toegankelijk.

Pelgrimspas beloning na volgen kerkenroute

Genieten van cultuurhistorie, dat is de achterliggende bedoeling van Kerken Kijken Utrecht, dit jaar voor de 32ste keer. Het is feitelijk een pelgrimstocht langs twaalf monumentale kerken in de binnenstad. De tocht voert u langs de kerken, die al dan niet een pelgrimstraditie hebben. Het einddoel van deze route is de Domkerk. Wie alle kerken heeft bezocht, kan haar of zijn pelgrimspas laten afstempen. Bij het einddoel wacht dan een attentie. Openingstijden en actuele informatie van Kerken Kijken Utrecht staan allemaal op de website kerkenkijken.nl.

NIEUWE CURSUSREEKS THEOLOGISCHE VORMING GEMEENTELEDEN

Voor de wind

Arie Moolenaar

Bent u verrast door het logo? Natuurlijk doet het u denken aan 'het schip der kerk'. Dat klopt. Het beeld dat u hier ziet wordt gebruikt om de cursus Theologische Vorming voor Gemeenteleden (TVG) aan te geven. De cursist is met de medegelovigen van de kerk ingescheept en vaart voor de wind. Een cursus wil een ontdekkingsreis zijn met voor- en tegenwind, met golven en rustige wateren. De pijlen verwijzen naar de herkomst van de reizigers.

In de cursus TVG is een grote verscheidenheid in onderwerpen, docenten en cursisten. Dat maakt het geheel boeiend en soms ook moeilijk stuurbaar; gelukkig is daar dan de Geest, die allen voortdrijft en de goede kant doet op gaan. De mast, symbool van de eenheid, heeft de vorm van een kruis, teken van Jezus Christus. Je kunt ook een cirkel ontdekken, gevormd door de pijlen en de zeilen. Het is het symbool van de lerende gemeenschap rondom de Heer. De cursus wordt gedurende drie jaar gegeven en is bedoeld voor eenieder die geïnteresseerd is in de ontwikkelingen in kerk en theologie.

Motivatie

Over deze driejarige cursus wil Ruud van der Herberg graag vertellen. Hij heeft de cursus net afgerond. Hoe kom je ertoe om drie jaar lang gedurende de wintermaanden op zaterdagmorgen van Woerden naar Utrecht te reizen om de cursus te volgen? Hoe blijf je dan gemotiveerd? De aanleiding is de grote betrokkenheid bij geloof en cultuur. In de protestantse gemeente in Woerden zijn er verschillen te vinden in geloofsbeleving en het uiten daarvan. Waar komen deze verschillen toch vandaan? Hoe houd je elkaar vast? Waarom gebruikt men in de ene wijkgemeente een andere vorm van liturgie? Hoe kunnen we een cursusaanbod realiseren voor de gehele gemeente, kunnen de voorgangers, die zoveel van elkaar verschillen hierin meedoen? Ook de samenlevingsvragen komen op je af. Denk aan de secu-

* Diploma-uitreiking bij de cursus Theologische Vorming Gemeenteleden (foto Ada van der Herberg).

geven ze zelf ook aan hoe ze in de loop van de tijd veranderd zijn in het geloofsleven, hun visie op de Bijbel? Belangrijk blijft de motivatie van cursist en docent en het contact en het gesprek met elkaar. Er is nooit genoeg tijd om alles te bespreken, ook het aantal vakken kan wel een belemmering vormen. Iedere groep is ook anders, wat in de ene groep enthousiast wordt begroet als nieuw vak, heeft de andere groep het gevoel nog niet uitgeleerd te zijn bij het vertrouwde vak en nu al op een nieuw vak te moeten overstappen. In de loop van de tijd is de cursus immers terugggebracht van vier naar drie jaar. Het kan niet anders dat er dan zorgvuldig nagedacht moet worden over het aantal en de inhoud van de vakken.

Betekenis

Ruud van der Herberg geeft aan dat de cursus van groot belang is. Je ontdekt dat je samen met andere gemeenten op zoek bent naar de betekenis van geloof en kerk zijn. Het is goed te merken, dat je niet alleen staat met je vragen. Je leert de verscheidenheid waarderen, de ander te verstaan. Samen op zoek gaan naar de uitdagingen waar de kerk en de gemeenten zich voor gesteld zien, werkt verrijkend. De ontwikkelingen in de zorg, het losraken van allerlei verbanden, het krimpmodel, dat iedere gemeente op zich af ziet komen, vragen om vertrouwen en openheid. Iedere gemeente komt voor dezelfde vragen te staan. Het aardige is dan ook, volgens Ruud, dat er sprake is van een leergang. Je bent met elkaar onderweg, bevraagt elkaar, inspireert elkaar, zoekt naar momenten van verstillen en voeding van het geloofsleven. Hij beveelt een ieder dan ook van harte aan zich voor de cursus op te geven. Je ontvangt een impuls in je kennis, je leert de context van de geloofsvragen beter te begrijpen. De cursus verrijkt je geloofsleven en je leert over je eigen gemeentelijke en kerkelijke grenzen heen kijken. Het is een doorgaand proces en de cursus leert je hiervoor open te staan en nieuwe wegen te zoeken.

larisering en de individualisering. Velen haken af, jongeren vinden nieuwe wegen, los van de kerk of in een andere kerk. De wereld gaat open, mensen van een ander geloof worden nu je buurman. Dit alles doet je beseffen: wil ik mijn geloof niet "ijken en herijken". Waar sta ik zelf, welke zoektocht maak ik zelf door en kan de cursus mij hierbij helpen. Het bijzondere is ook dat Ruud vertelt dat hij samen met zijn vrouw deze zoektocht heeft ondernomen. Eerst hebben Ruud en Ada zich onder voorbehoud opgegeven maar snel is er het gevoel: hier zijn we thuis. Hier kunnen we de zoektocht samen met anderen aangaan en ontdekken wat voor ons belangrijk is.

Inhoud van de vakken

De inhoud van de cursus ligt er niet om. De vakken zijn: Oude Testament, Nieuwe Testament, Kerkgeschiedenis, Ethiek, Dogma-

tiëk en het trio Liturgie-Pastoraat-Diaconaat. In Utrecht wordt ook aandacht besteed aan de vakken Spiritualiteit, Jodendom, Wereldgodsdiensten, Kerk in de samenleving, Mondiaal Christendom, Filosofie, Bijbelwetenschap, Educatie en Gemeenteopbouw. Het kan niet anders, dat er een verschil is in interesse. Dit geldt voor iedere cursist. Waar ben je zelf het meest mee bezig. Tegen welke vragen loop je op in de eigen gemeente of kerk? Het is daarom ook belangrijk dat de cursisten met elkaar in gesprek zijn. Een gezonde nieuwsgierigheid, openstaan naar de ander en de leerstof, ook al ben je het misschien niet eens met wat je verteld wordt, zorgt er voor dat je groeit in inzicht. Je bent immers voor jezelf aan het aftasten wie je bent, wat je gelooft. Je hebt je in je leven ontwikkeld als mens en als gelovige. Kunnen en willen de docenten daarvoor openstaan,

Gegevens voor de cursus 2014-2015

Locatie: Het Triumfatorcentrum, Marco Pololaan 185/187, 3526 GB Utrecht; gemakkelijk te bereiken met openbaar vervoer en eigen vervoer.

Aanmelding/informatie: secretariaat: Mevr. I. Kohsiek-Pisart, Haydnlaan 35, 3723 KG Bilthoven, telefoon 225 7043, e-mail: ingrid@pisart.net. Cursusleider: de heer Th. Maat, Landjonker 26, 3834 CP Leusden; telefoon 033-494 2490, e-mail: th.maat@kpnmail.nl.

Mooi en persoonlijk verhaal over het thema geluk in de rubriek 'Luthers geluid' van de hand van Christiane Karrer, in de vorige Kerk in de Stad. Zij haalt een definitie van geluk aan van de hand van beeldend kunstenaar Thomas Lehner: "Een diep gevoel van welbehagen verbonden met het idee dat alles goed is."

Het deed mij denken aan een ontmoeting, die ik had met een caissière bij een filiaal van een grote budgetsupermarkt bij mij in de buurt. Zij is altijd heel vrolijk en vriendelijk en ik complimenteerde haar met haar houding. Ik kreeg als reactie dat het niets kost om dat te doen, want (motivatie): "Meneer", en ze lachte er stralend bij, "ik ben gelukkig." Het maakte indruk op mij en ontroerde me. Het is al maanden geleden, maar

Overvallen door geluk

ik herinner het mij nog steeds in detail en het maakte grote indruk. Als ik aan dit kortstondige contact terugdenk, word ik heel blij. Zo zonder voorbehoud, ondanks bestaand wereldleed, met waarschijnlijk niet de meest riante arbeidsvoorwaarden, tegen een medemens stralend kunnen zeggen: "Ik ben gelukkig!" Voordat de lezers gaan denken dat zij vast een wedergeboren christen is, en daar blij van wordt of juist niet, afhankelijk van geestelijke voorkeur, ze is moslima, maar dit terzijde. Christiane voelt haar geluk schuren met de ervaring van alles wat nog niet goed is in eigen leven en de boze buitenwereld en ervaart dat als lastig. Ze roept de vraag op

of je dat diep gevoelde welbehagen eigenlijk wel mag voelen. Mijn antwoord is: Ja, Christiane dat mag je voelen! Evenals sportjournalist Mart Smeets vaak de vraag aan zichzelf stelt: "Mag ik dit zo zeggen?" en de vraag vervolgens zelf beantwoordt met: "Ja, dat mag ik zo zeggen!"

Alles is goed is het eerste woord bij de schepping en zal het laatste woord hebben, schrijft ze aan het slot van haar stuk. We mogen erop vertrouwen dat God alles goed heeft geschapen en 'terrecht' brengt. Voor mij had haar slotwoord "het geluk ligt op de loer" daarom wel wat minder aarzeland gemogen. Het geluk

LEZERS SCHRIJVEN

ligt soms gewoon op straat, in de supermarkt bij de kassa bijvoorbeeld. Voordat je het weet word je overvallen door geluk, dat komt als een dief in de nacht. Had ik even geluk dat mijn lampje net brandde! Mijn lampje staat trouwens ook heel vaak uit, voordat u gaat denken dat ik losgeslagen rasoptimist ben.

Martin van den Berg,
lezer van dit blad

Boekje over protestantse hofjes

Halverwege de negentiende eeuw besloten zo'n dertig Utrechtse weldoeners een vereniging te vormen die huisjes verhuurde aan 'de arbeidende klasse'. Doel: "orde, zedelijkheid en spaarzaamheid te bevorderen." Sociale woningbouw in hofjes was in die tijd nog een zorg van kerken en particulieren. Pas in het begin van de twintigste eeuw werd het stichten van arbeiderswoningen een overheidstaak. De geschiedenis van drie protestantse hofjes in Utrecht is nu beschreven in een fraai boekje, dat op 5 september zal verschijnen. Die drie stichtingen bestaan nog altijd onder de namen Stichting Het Oudwijckhofje, Van Geelen Stichting en Rijndersstichting. Ze vallen onder één bestuur, dat ook nu nog hofjeswoningen verhuurt aan mensen met een smalle beurs. Het boekje bevat veel illustraties en portretten van vijftien bewoners, drie bestuurders en een 100-jarige bezoeker.

Gegevens over het boekje: Kees Visser, *Knap en fatsoenlijk, drie negentiende-eeuwse protestantse woonbuurtjes in Utrecht Oost*, ISBN 978-90-77348-16-1, verkrijgbaar in de boekhandel voor vijftien euro. In een volgend nummer van Kerk in de Stad komen we er uitgebreider op terug.

Frans Rozemond

Bazaar Bethelkerk

Vrijdag 5 september van 16.00 tot 21.00 uur en zaterdag 6 september van 10.00 tot 15.00 uur houdt de protestantse wijkgemeente Zuilen weer bazaar in en rond de Bethelkerk. Dit jaarlijks terugkerend evenement biedt voor elk wat wils, met onder (veel) meer het Spel van Avontuur, een grote verloting met mooie prijzen, een meubel- en kinderplein, tweedehands kleding, boeken, curiosa en sfeerartikelen. De inwendige mens wordt niet vergeten: er zijn oliebolletjes, er is soep, broodjes krokot, patat en natuurlijk ook koffie en thee met gebak. De opbrengst van deze bazaar komt ten goede aan drie doelen, te weten de stichting Jarige Job, een waterfilterproject in Indonesië en aan het werk van de Bethelkerk en de Roobolkapel.

David Renkema (58) directeur van Oikos

Op 1 augustus trad David Renkema aan als nieuwe algemeen directeur van de Stichting Oikos. Hij volgde Gerhard Schuil op, die manager Onderzoek en Advies wordt bij onderzoeksorganisatie Somo. David Renkema trad in 1983 op 28-jarige leeftijd in dienst bij Osacil (een van de organisaties die in 1994 opging in Oikos). Hij heeft zich sindsdien als onderzoeker ingezet voor thema's als handel, voedselzekerheid en religie en ontwikkeling. In de afgelopen jaren heeft hij naast het inhoudelijke werk het kwaliteitsbeleid van Oikos opgezet. David Renkema trad in het verleden al op als interim-directeur, na het vertrek van Hielke Wolters naar de Wereldraad van Kerken in 2007 en het vertrek van Ineke Bakker naar Stek in 2011.

Citypastoraat Domkerk

Het is een drukke van belang deze zomer in de Domkerk. Het valt op dat in een stormachtige periode waarin er spanningen zijn op wereldniveau, een vliegtuigramp van heel dichtbij, de situatie in het Midden Oosten enz. veel mensen even in de beschutting van de kerk willen zijn. Ze steken een kaarsje op, willen even stil zijn, en/of bidden in de gedachteniskapel van de kerk of op een andere rustige plaats.

Het laat zien hoe belangrijk het is dat er kerken zijn die dagelijks open zijn en hiervoor de ruimte kunnen bieden. Het Citypastoraat Domkerk is blij dat er steeds vrijwilligers zijn van binnen en buiten de kerk die dit mogelijk maken.

Deze zomer wordt ook de laatste hand gelegd aan het nieuwe jaarprogramma van de Domkerk. Vanaf eind augustus zal het beschikbaar zijn. Leden van de kerk en betrokkenen krijgen het thuisgestuurd. Voor alle andere belangstellenden is het in de kerk verkrijgbaar. Ook zal het programma met tal van activiteiten eind deze maand te vinden zijn op www.domkerk.nl.

Om nu alvast te noteren. De startzondag is op 14 september en begint met een ontbijt om 9.00 uur in de kerk. Hartelijk welkom.

Eglise Wallonne (Pieterskerk)

In het najaar zal ds Michel Badry bevestigd worden als dominee van de Waals Hervormde

Gemeente (Eglise Wallonne d'Utrecht). Per 1 januari beginnen zijn werkzaamheden. In september volgt meer nieuws over zijn bevestiging.

In de zomer de Pieterskerk van dinsdag tot en met zaterdag geopend voor bezoek van 11.00 tot 17.00 uur. Op 30 augustus en 2, 3, 4 en 6 september is de kerk gesloten in verband met concerten van het Festival Oude Muziek.

In de zomer vindt er eenmaal in de veertien dagen een dienst plaats; de volgende dienst is op zondag 24 augustus om 10.30 uur, dominee Ribs gaat voor in de dienst.

Johannescentrum- gemeente

Johannescentrumgemeente
voor zoekers en zieners

Zondag 24 augustus vieren we samen met de Vrije Evangelische Gemeente in de Jeruëlkapel om 10.00 uur. Ds Dineke Spee gaat voor. We zullen samen de Maaltijd van de Heer vieren tijdens deze laatste gezamenlijke zomerdienst. We lezen uit Matteüs 16: 21-27, waarbij we nadenken over de lijdensaankondiging. In deze weken waarin zoveel lijden op ons afkomt, is dat een goed uitgangspunt.

Voor zondag 31 augustus om 10.30 uur staat Matteüs 17: 14-20 op de rol. Hierin gaat het om het gebrek aan geloof bij de leerlingen van Jezus. Het lukt hun niet om de hun opgedragen missie: "Genees de zieken en drijf de demonen uit", te vervullen. Zij zijn onmachtig. Jezus, die net op dat moment afdaalt van de berg van de verlichting, kan het haast niet aanzien: "Wat zijn jullie toch een ongelovig en dwars volk!" Zo ongeveer spreekt ook de profeet Jeremia (7: 23-28)

WIJKNIEUWS

over het volk Israël: "Niemand luistert, niemand gehoorzaamt!" Het schiet niets op met de menselijkheid op aarde. En wie in deze dagen naar de wereld kijkt, krijgt het gevoel dat er nog maar bitter weinig veranderd is. Hoe zit dat toch met ons geloof en wat moet er gebeuren willen we bergen gaan verzetten? Of is het allemaal maar utopie? Indringende vragen op de laatste zondag van de vakantie. Ds Toos Wolters en Francis Prins (liturg) zullen in deze viering samen voorgaan. Annemieke Hamakers is de musicus van deze zondag. U bent van harte welkom om voor en na de viering koffie te drinken.

Marcuskerk- Wilhelminakerk

Zondag 24 augustus is onze voorganger ds Hans Kooops. De organist is Rienk Bakker, fijn dat hij weer een keer in ons midden is. Zondag 31 augustus gaat ds Elly Bakker voor.

Marcuswijk

Een kerk voor de kerk: Er hangen inmiddels al heel wat ansichtkaarten van kerken op het prikbord in de grote zaal. Ze komen uit allerlei delen van Nederland en Europa. Tot aan de startzondag in september gaan we door met deze actie 'Een kerk voor de kerk'. Dus gaat u nog op pad een dezer dagen of weken, dichtbij huis of verder weg, stuur de kerk dan een kerk! Op de startzondag (14 september) hebben we dan hopelijk een veelkleurige collage van kerken wereldwijd. Zo wordt iets zichtbaar van de wereldkerk. U kunt uw kaart sturen naar de Marcuskerk, Wijnestein-

laan 2, 3525 AL Utrecht.

Op vrijdag 25 juli overleed Aart Jan Jans in de leeftijd van 82 jaar. Woensdag 30 juli hebben wij zijn lichaam toevertrouwd aan de aarde, gelegd in de handen van de levende Heer. Onze gebeden zijn bij zijn vrouw en kinderen.

Wilhelminawijk

Op zondag 7 september vieren wij onze startzondag. Dit jaar voor het eerst sinds jaren als Wilhelminakerk apart, omdat we ons steeds meer op activiteiten in de eigen omringende wijk gaan richten. In de Wilhelminakerk beginnen we om 10.00 uur met een feestelijke viering, waarin ds Marian van Giezen voorgaat. Het thema zal zijn 'Met hart en ziel – vieren en verbinden'. De kinderkerk begint op deze dag ook weer aan een nieuw seizoen. Na de viering is er koffie/thee/limonade met iets lekkers erbij. Dan wordt ook de nieuwe website van de Wilhelminakerk gepresenteerd. Daarna volgt een programma met voor elk wat wils, waarbij we ons op allerlei manieren op de toekomst van onze wijkkerk gaan richten. We besluiten de startzondag met een gezamenlijke lunch, die rond 13.00 uur zal beginnen.

Nicolaïkerk
Hemel en aarde
beleven en bewegen

Zondag 24 augustus, de tiende zondag van de zomer, is ds Roel Braakhuis uit Ammerstol de voorganger en Ko Zwanenburg de organist. We lezen deze zondag Jesaja 51: 1-6 en Matteüs 16: 21-27, over het volgen van Jezus. Op zondag 31 augustus gaat René Kil voor. Organist is Ko Zwanenburg. René gaf aan: "Word hervormd", graptten vroeger hervormden tegen gereformeerden naar aanleiding van Romeinen 12: 2 in de NBG-vertaling, waarin Paulus de christenen in Rome oproept hun leven te vernieuwen. We lezen Romeinen 12:

1-8, waarin Paulus behalve ideeën, ook praktische adviezen heeft voor de lezers. Adviezen gericht op de eenheid van de gemeente voortkomend uit de inzet van de verschillende talenten die er zijn in de gemeente. Bijna aan het begin van een nieuw kerkelijk jaar een behoorlijk actueel thema. Een mooi lied hierbij is zeker gezang 270. De tekst uit het Oude Testament is Jeremia 7: 23 - 28. In het volgende nummer komt informatie over cantate 'Lobe den Herrn, meine Seele' van J.S. Bach (BWV 69a) in de zondagmorgendienst op 7 september.

Utrecht-West

In de Wijkplaats is ds Barend Wallet opnieuw de (gast)voorganger op zondag 24 augustus; een week later wordt de dienst geleid door ds Pim Brouwer. In Parc Transwijk is op 24 augustus een dienst van Schrift en Tafel met ds Jan Erik Riemens; op zondag 31 augustus is de voorganger de heer A. Hubers.

Zondagavond 24 augustus organiseert de Wijkplaats weer de Vredeskring: een moment om op adem te komen voor iedereen (kring – kaarsen – zingen – teksten – muziek – eigen inbreng). Deze bijeenkomst begint om 19.30 uur.

De wekelijkse Nieuwsbrief verschijnt weer op zondag 31 augustus. Kopij moet zoals altijd uiterlijk de voorafgaande donderdag om 17.00 uur door de redactie ontvangen zijn.

Elders in dit nummer vindt u het overzicht van de Utrecht Lezingen in het komende seizoen. Let op de nieuwe locatie: Parc Transwijk.

Ten slotte kunt u alvast in de agenda noteren dat de Startzondag van de wijkgemeente dit jaar plaatsvindt op zondag 14 september.

Peter van der Ros

Ook dit 'nieuwe' werk van Kierkegaard, 'Stadia op de levensweg' kent een origineel begin. Net als bij het vorige heruitgegeven werk van de tweehonderd jaar geleden geboren Deense denker, 'Filosofische kruimels', hanteert hij een pseudoniem. Dit keer presenteert de auteur een verzameling manuscripten die in het bezit gekomen is van Hilarius Bøgbinder.

De uitgave van Bogbinder bestaat uit het verslag van een feestmaal waarbij de aanwezigen een lofrede op de erotiek houden. Daar voegt de auteur een pleidooi voor het huwelijk aan toe, als ook het dagboek van een verliefde jongeman die niet in staat is zijn relatie in stand te houden en nu een religieuze zoektocht onderneemt. Al dit keurig in harde kaft

Dat maakt het lezen van Kierkegaards werken zo boeiend, telkens weer nieuwe benaderingen over diepere denkwerelden voorgeschoteld te krijgen.

met omslag gebonden filosofische proza wordt gevolgd door de bespiegelingen op het geschrevene van ene Frater Taciturnus...

'Stadia op de levensweg' is het werk van Søren Kierkegaard uit 1845 waarin hij centrale thema's uit de eerdere geschriften opnieuw hanteert, vanuit weer andere invalshoeken. Dat maakt het lezen van Kierkegaards werken zo boeiend, telkens weer nieuwe benaderingen over diepere denkwerelden voorgeschoteld te krijgen. En ook al hanteert Kierkegaard, alias Bøgbinder prachtige lange volzinnen, de aangesneden thematiek is alleszins herkenbaar. Vaak liggen de door hem aangehaalde onderwerpen vlak onder het algemeen aanvaarde oppervlak. Je moet er alleen maar even op komen...

Religie

Evenals bij het vorige van Kierkegaard besproken boek, Filosofische kruimels, staat de Deense denker opvallend vaak stil bij het religieuze aspect van zijn gedachte wereld. Vandaar ook het 'nawoord' van de frater, om zijn naar

Stadia op de levensweg

voren gebrachte denkbeelden als het ware door een derde te laten beschouwen, als het ware te laten goedkeuren. Een voorbeeld hiervan: in het hoofdstuk getiteld 'Schuldig – Niet schuldig?' mijmert de eerder genoemde verliefde jongeman over het ontbreken van een religieuze basis bij zijn heimelijke beminde. Citaat: "Als zich nu maar niet het onfraaie verschi-

sel gaat voordoen – wat op deze weg dreigt -, dat ik in plaats van haar geliefde haar godsdienstleerbaar word, dat ik alleenheerser word in plaats van haar minnaar, dat ik aan haar superieur word en daarmee bereik dat het erotische teniet wordt gedaan, dat ik op een barbaarse manier een streep haal door haar vrouwelijke liefthoed en mijzelf bevestig." De telkens gehanteerde overtreffende trap van zijn bewoordingen laat de auteur volgen met: Moge het mij gelukken haar op te tillen, of liever: moge zij zelf weten door te dringen tot de religieuze vrijheid, waar ze de macht van de geest zal ervaren en zich religieus geborgen en zeker zal voelen: dan gaat het goed." Einde citaat.

Invloed

Hoe 'werelds' de auteur zich ook wil voordoen, hoe erudiet hij ook is, in al zijn gedachten erkent hij een 'hogere macht' onder Wiens invloed ook (zelfs) hij staat. "Ik kan mij God niet denken zonder dit poëtisch waken over de oprechte overleggingen van een bekommerde hartstocht", schrijft Kierkegaard een paar pagina's

BOEKEN

verder over de God die naar zijn mening 'intrigues billijkt'.

'Stadia op de levensweg' is opnieuw een meesterwerk van Kierkegaard en een hoogtepunt in de Europese literatuur. Om deze reden kreeg de voorzitter van de Europese Commissie eerder dit jaar het eerste exemplaar van dit boek uitgereikt.

Kierkegaards zoveelste juweeltje is voorzien van een leeslint. De van stofomslag voorziene harde kaft is voorzien van een preeg (gestanst afbeelding) in zilver op zwart. Afgezien van de inhoud al een parel in de boekenkast. Je moet het er als liefhebber gewoon voor over hebben, ruim vijf tientjes, maar dan heb je ook wat.

Naar aanleiding van: 'Stadia op de levensweg' door Søren Kierkegaard; vertaling: Jan Marquart Scholtz; eindredactie: Onno Zijlstra en Paul Cruysberghs. Nawoord: Johan Taels. Uitgeverij Damon, isbn 978 94.6036.1593, prijs € 52,90.

'KidSjes'**HULPVERLENING**

Wilt u uw verhaal kwijt? Iets bespreken? Persoonlijk contact? Wij hebben altijd tijd voor een gesprek of chat:

Sensor Utrecht
DAG EN NACHT AANDACHT

- Vertrouwelijk
- Anoniem
- 24 uur per dag

030 - 294 33 44 0900 - 0767 (€ 0,05 p.m.) www.sensor.nl

Elke maand op de hoogte blijven van actueel Utrechts kerknieuws? Stuur een e-mail naar abonnement@protestant-utrecht.nl of een kaartje naar Kerk in de Stad, Eykmanlaan 433, 3571 JR Utrecht. Voor € 30 per jaar ontvangt u Kerk in de Stad per post thuis.

Lauteslager
makelaars bv sinds 1850
Catharijnesingel 100
3511 GV Utrecht

NVM
fax 030-231 83 88
www.lauteslager.nl
makelaars@lauteslager.nl
030-231 51 86

steenhouwerij
JOH. JANSEN & Zn.
GRAFMONUMENTEN

AL UW WENSEN IN DEZEN KUNNEN VERWEZENLIJKT WORDEN.

Gansstraat 128-130 te Utrecht
Telefoon: 030 - 2516955

STEENHOUWERIJ
JONGERIUS

- een zeer breed assortiment grafwerken, steensoorten en accessoires.
- eigen steenhouwerij voor het vervaardigen van persoonlijke wensen.
- complete verzorging van vergunning tot plaatsing

Schaverijstraat 59,
3534 AS Utrecht,
tel. 030-2444004 **www.steenhouwerij.nl**

*Afscheid.
Een mensenleven waardig.*

Het overlijden van een dierbare is een ingrijpende gebeurtenis. Gevoelens van verdriet, woede, pijn en gemis strijden om voorrang. In de periode vlak na het overlijden is het soms moeilijk om de gedachten goed op een rij te krijgen. Dan is het goed als er iemand is die u zaken uit handen kan nemen, zonder de regie over te nemen.

Voortgekomen uit de Protestantse Kerken in Utrecht zijn de waarden van de kerk nog steeds actueel voor onze dienstverlening. Wij zijn een kleinschalige organisatie, waarin een persoonlijke benadering

centraal staat. Voor directe hulp na overlijden zijn wij persoonlijk dag en nacht telefonisch bereikbaar. PCB Uitvaartzorg heeft ook een InformatieCentrum in Nieuwegein-Zuid aan de Dorpsstraat 6. U kunt zich hier vrijblijvend laten informeren over uitvaartverzorging, nazorg en gedachtenisvormen. Het InformatieCentrum is dinsdag, donderdag en vrijdag geopend van 10.00 tot 16.30 uur. Een afspraak maken op andere dagen of bij u thuis is ook mogelijk. PCB Uitvaartzorg organiseert regelmatig lezingen en exposities. Meer informatie vindt u op: www.pcb-uitvaart.nl.

PCB
UITVAARTZORG

David van de Waal · Tineke Ouwerkerk · Liesbeth Kramer · Peter van Bennekom

Donaudreef 25 3561 EL Utrecht Telefoon [030] 262 22 44 dag en nacht
Dorpsstraat 6 3433 CH Nieuwegein Telefoon [030] 605 16 30 dag en nacht

REPARATIE

Klokkenatelier
Jan Haasnoot

Voor al uw klokken en barometers (reparatie en verkoop) Vleutenseweg 320, Utrecht.
Tel: 030-6034247
www.klokken-barometers.nl

www.pgu.nu

Als u een advertentie elk nummer plaatst ontvangt u 10% korting. Een kleine advertentie van een paar regels (zoals een oproep) bedraagt 15 euro.

À Dieu
Waardig afscheid nemen in het Licht van de Eeuwige

Geen band (meer) met de kerk, maar wel een christelijke uitvaartplechtigheid? De voorgangers van À Dieu zijn bereikbaar op 085 - 489 49 01 (9-21 uur).
Initiatief: Protestantse Gemeente Utrecht (PKN)
www.adieu-uitvaartdiensten.nl

Brinkers
Tapijten Gordijnen

KOEKOEKSTRAAT 49 3514 CT UTRECHT 030 - 271 77 62

Omdat ieder persoon bijzonder is...

barbara
uitvaartverzorging

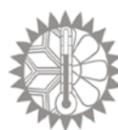
Tel. (030) 296 66 66 **barbarauitvaart.nl**
Egginklaan 51 Utrecht Nieuwe Vaart 5 Vleuten

Prins
Schoonmaakdiensten

Betrouwbaar Prettig Professioneel

- Schoonmaakonderhoud
- Glazenwassen
- Gevelreiniging
- Vloeronderhoud
- Opleveringsschoonmaak
- Dieptereiniging

Schaverijstraat 37 • 3534 AS Utrecht
030-2448810 • www.prins.nl

INSTALLATIEBEDRIJF VOSSEBELT B.V.

Installatiebedrijf Vossebelt B.V. is ruim 45 jaar een betrouwbare partner voor al uw werkzaamheden op het gebied van:

- **Centrale verwarming**
- **Lucht verwarming**
- **Stadsverwarming**
- **Koeling**
- **Mechanische ventilatie**
- **Loodgieters werkzaamheden**
- **Service en onderhoud**
- **Verhuur, lease en verkoop CV-ketels**
- **Ontstoppingswerkzaamheden**

Pakketboot 5 - 3991 CH Houten
Tel. (030) 2885108 - Fax (030) 2871044
Internet: www.vossebelt.org
U vindt ons op bedrijventerrein de Meerpaal

Wij installeren zonnepanelen van Duitse topkwaliteit

Airco Split Unit vanaf € 1500,- inclusief montage & BTW

www.kinderdienst.nl
dé website voor leiding van kindernevendienst en kindervoordienst

Boerderij Mereveld
PARTY & EVENEMENTENVERZORGING

SINDS 1938

BRUISENDE BEDRIJFSEVENEMENTEN
ROMANTISCHE HUWELIJKSFEESTEN
VERRASSEND ENTERTAINMENT
STIJLVOLLE BUFFETTEN EN DINERS

Boerderij Mereveld ademt de sfeer van het landelijk leven van rond het jaar 1900 en ligt toch op slechts enkele minuten van Utrecht-centrum. Zoekt u naar een sfeervolle locatie waar vakmanschap en creativiteit het succes van uw bedrijfsfeest, bruiloft of diner garanderen?

Wij heten u van harte welkom!
Capaciteit 25-500 personen, parkeren geen probleem, makkelijk te bereiken

Inlichtingen of documentatie?

Belt u ons:
Tel. 030 - 251 47 80 Fax 030 - 254 34 23
Mereveldseweg 9 3584 LH Utrecht
www.boerderijmereveld.nl

De mensen achter
Uitvaartverzorging H. Agterberg

"Mijn naam is Gert Jan Daalhuisen, directeur van Uitvaartverzorging H. Agterberg in Utrecht. Al 100 jaar verzorgen wij complete begrafenissen en crematies.

Met al uw wensen wordt rekening gehouden. De overledene kan bijvoorbeeld worden overgebracht van het woonhuis of ziekenhuis naar ons sfeervol ingerichte uitvaartcentrum aan de Wolter Heukelslaan 50-51 te Utrecht. Maar thuis opbaren kan natuurlijk ook.

Ons team van professionele medewerkers regelt dat allemaal. Ons uitvaartcentrum is daarom 7 dagen per week bereikbaar - zowel overdag als 's nachts - om bij overlijden direct hulp te bieden."

Uitvaartverzorging H. Agterberg
Wolter Heukelslaan 50-51
3581 ST Utrecht
telefoon (030) 251 09 82
Internet: www.agterberg.nl

Altijd directe hulp bij overlijden

Reisboekhandel
INTERGLOBE
Reisgidsen

Landkaarten
(overzichtskarten
en deelkaarten
van - bijna - alle
landen ter wereld

Vinkenburgstraat 7
3512 AA Utrecht
telefoon 030-2340401

www.narratio.nl

Het adres voor inspirerende uitgaven, projecten en tijdschriften.

Alle kerkgebouwen zijn toegankelijk voor rolstoelgebruikers. Kerkgebouwen aangegeven met * zijn voorzien van een aangepast toilet.

protestantse kerken binnen de PGU

Bethelkerk *

De M. Keizerlaan
Diensten: 10.00 u.
24-08 ds T. Zijlstra, Utrecht
31-08 mw. S. Baayen-Op't Land, Utrecht

Blossom

Grave van Solmsstraat 4
Diensten: 11.00 u.
24-08 geen viering
31-08 geen viering

Domkerk *

Domplein
Diensten: 10.30 u.
24-08 ds J. van der Werf
31-08 ds J. Kronenburg
Vespers, 19.00 u.
24-08 en 31-08

Evang.-Lutherse kerk

Hamburgerstraat
Diensten: 10.30 u.
24-08 ds H. Mudde
31-08 ds C. van Opstal

Evang.-Lutherse kerk

De Wartburg
Kennedylaan
Diensten: 10.00 u.
24-08 ds K. Storch, Heilig
Avondmaal
31-08 mw. A. van der Schrier

De Haven *

Marco Pololaan 185
Diensten: 16.30 u.
24-08 10:15 u. Open Bijbel-
studie
31-08 ds M. van Duijn

Jacobikerk *

St. Jacobsstraat
Diensten: 10.00 u.
24-08 ds P. Versloot
31-08 ds A.J. Zoutendijk
Diensten: 17.00 u.
24-08 ds C. Blenk
31-08 dr. W. Dekker

Janskerk *

EUG Oek. Studentenge-
meente
Janskerkhof
Diensten: 11.00 u.
24-08 ds C. van Steenis
31-08 mw. J. Nottelman

Johannescentrum *

M. van Parmadreef
Diensten: 10.30 u.
24-08 10:00 u. ds D. Spee,
viering in Jeruëlkapel,
dienst van Schrift en
Tafel
31-08 ds T. Wolters

Marcuskerk *

Wijnesteinlaan
Diensten: 10.00 u.
24-08 ds J.S. Koops
31-08 ds E. Bakker

Nicolaïkerk *

Nicolaaskerkhof
Diensten: 10.00 u.
24-08 ds R. Braakhuis
31-08 dhr. R. Kil

Nieuwe Kerk *

Bollenhofsestraat
Diensten: 10.00 u.
24-08 mw. N. Dijkstra
31-08 ds C. van Wieren

Oranjekapel *

Amsterdamsestraatweg
Diensten: 10.00 u
24-08 mw. J. de Klerk
31-08 ds H. Uytendooogaardt

Pieterskerk,

Eglise Wallonne
Pieterskerkhof
Diensten: 10.30 u.
24-08 ds D. Ribs
31-08 geen dienst

Roobolkapel

Corn. Roobolstraat
Diensten: 10.00 u.
24-08 geen dienst
31-08 geen dienst

Tuindorpkerk *

Van Riellaan
Diensten: 10.00 u.
24-08 ds J. Muis
31-08 ds P. Warners

Wilhelminakerk *

Hobbemastraat
Diensten: 10.00 u.
24-08 dienst in de Marcus-
kerk
31-08 dienst in de Marcus-
kerk

De Wijkplaats

Johan Camphuijsstraat 101
Diensten: 10.00 u.
24-08 ds B. Wallet
31-08 ds D.V. Brouwer

andere kerken

Baptisten Gemeente

Utrecht 'Silo'
Herenstraat 34-36
Diensten: 10.00 u.
24-08 ds A. Noordhoek
31-08 ds A. de Boer

Doopsgezinde

Gemeente *
Oudegracht 270
Diensten: 10.00 u.
24-08 ds A. van der Zijpp
31-08 ds H. Cuperus

Geertekerkerk, *

Remonstrantse
Gemeente
Geertekerkerkhof
Diensten: 10.30 u.
24-08 drs. C. Sieverink,
gastpredikante
31-08 ds A. Wieringa

Gemeenschap

Wladimirskaja
Sint Antoniuskerk
Kanaalstraat 200
Diensten: 10.30 u.
24-08 geen dienst
31-08 geen dienst

Kerk van de

Verkondiging van de
Moeder Gods
Springweg 89
Diensten: 09.00 u.
24-08 onbekend
31-08 onbekend

Holy Trinity Church

Van Limburg Stirumplein
24-08 9.00 Sung HC
(Dutch-A), Rev. D.
Phillips,
10.45 Sung HC, Rev.
D. Phillips, Mr. T. Fink-
Jensen
27-08 19:00 Mid-Week
Worship, Rev. D. Phil-
lips
31-08 9:00 Sung HC, Rev.
D. Phillips, Rev. Dr. B.
Zuiddam
10.45 Solemn Eucha-
rist, Rev. D. Phillips,
Rev. Dr. B. Zuiddam

Huis van Vrede

Van Kleffenslaan 1
Diensten: 11.00 u. met Ma-
rokkaans ontbijt
24-08 dhr. G. Bosch
31-08 dhr. H. Bouma

ICF Utrecht

Mattheuskerk
Hendrika van Tussenbroek-
laan 1a
Diensten: 14.00 u., engels-
talig
24-08 dhr./mw. J. van Wal-
sem
31-08 br. Bonhof

Jeruëlkapel, *

Vrije Evangelische
Gemeente Ivoordreef
Diensten: 10.00 u.
24-08 ds D. Spee, Maaltijd
van de Heer
31-08 ds E. v.d. Berg, Ijs-
selstein

Leger des Heils

Schooneggendreef 27H
Diensten: 10.00 u.
24-08 lt. Mariska Potters
31-08 lt. Marc Potters

Nederlands

Gereformeerde Kerk
Jeruzalemkerk
Troosterlaan 65
Diensten: 09.30 u.
24-08 ds M. Janssens
31-08 ds J. de Jonge
Diensten: 17.00 u.:
24-08 ds G. van de Groep,
Singelkerk, Witte-
vrouwensingel 31-33
31-08 ds J. de Jonge, Jeruza-
lemkerk

Oecumenische onder- wegkerk Blauwkapel

Kapeldwarsweg
Diensten: zondag 10.30 u.
24-08 dhr. R. Ruitenbeek,
Preek van de Leek,
organist/musicus:
dhr./mw. H. van Ijcken
31-08 past. J. van der Steen,
organist/musicus: dhr.
M. Goud

Oud-Katholieke Parochie Utrecht Ste Gertrudis

Willemsplantsoen 2
Diensten: 10.00 u.
24-08 past. A. Duurkoop,
H. Bartholomeus,
apostel
31-08 past. B. Wallet

ziekenhuizen

AZU Stiltecentrum

Heidelberglaan
Diensten: 10.00 u.
24-08 past. M. Wisse
31-08 ds M. van Steenbeek

Diakonesshuis

Bosboomstraat
Diensten: 10.00 u.
24-08 ds I. Haijntink, Woord-
en Tafelviering
31-08 ds G. Krul

St. Antonius ziekenhuis

Soestwetering 1
Diensten: 10.00 u.
24-08 mw. C. Koek-Strauss
31-08 ds J.J. Tersmette

Willem Arntsz Huis

Lange Nieuwsstraat
Diensten: 10.30 uur
24-08 ds H. Spies
31-08 past. K. van Roer-
mund

zorgcentra

Alb. van Koningsbruggen

Beneluxlaan
Diensten: 10.30 u.
24-08 mw. G. van Liebergen
31-08 dhr. K. Bouman

De Lichtkring

Eykmanlaan
Diensten: 17.00 u.
24-08 da. T. Zijlstra
31-08 ds K. Bouman

Rosendaal

Indusdreef
Diensten: 10.45 u.
24-08 mw. R. Prins, Woord
en Tafel
31-08 dhr. J. Hettinga, Woord
en communie

Swellengrebel

Burg. F. Andreaelaan
Diensten: 10.00 u.
24-08 mw. A. van der Schrier
31-08 geen dienst

Tamarinde

Neckardreef
Diensten: 10.30 u.
24-08 mw. v.d. Klij
31-08 ds Jurjens

Tolsteeg

Saffierlaan
Diensten: 10.30 u.
24-08 dhr. H. Bonestroo
31-08 mw. G. van Liebergen

Transwijk

Hof van Transwijk 16
Diensten: 10.30 u.
24-08 ds J.E. Riemens, dienst
van Schrift en Tafel
31-08 dhr. A. Hubers

Tuindorp-Oost

Winklerlaan
Diensten: 10.00 u.
24-08 viering
31-08 viering

Zuylenstede

Perudreef 8
Diensten: 10.00 u.
24-08 dhr. A. Hubers
31-08 mw. A. Dubois-van
Hoorn

door-de-week

Getijdegebeden in de Domkerk

Maandag
7.00 uur Ochtendgebed
Maandag t/m zaterdag
12.30 uur Middaggebed
Zondag en woensdag
19.00 uur Avondgebed

Kapel Hoog Catharijne

Godebaldkwartier
Diensten ma. t/m vr.: 12.45-
13.00 u

VRIJDAG

't Huis aan de Vecht
Costa Ricadreef
Dienst: 19.30 u.
05-09 ds Storch

Zorgcentrum de

Bijnkershoek
Van Bijnkershoeklaan
Diensten: 15.00 u.

ZATERDAG

Axon locatie Dr. J.N.
Voorhoeve
Van Heuven GoedhartIn 3
Diensten: 10.30 u

Wolvenplein gevangenis

Wolvenplein
Diensten: 10.00 u.

huwelijken

Vrijdag 5 september
16:00 uur;
in de Nicolaïkerk
(kapel),
Nicolaaskerkhof,
Utrecht, ds Zoutendijk
Klaas Jonathan Bals en
Wouke Smith

AGENDA

zaterdag 23 augustus

13.30 uur Nicolaïkerk, vierde van reeks zomerorgelconcerten met Ko Zwanenburg
15.30 uur Domkerk, orgelconcert Jan Jansen (oud-Domorganist) in kader zomerreeks

maandag 25 augustus

20.00 uur Domplein, beiaardconcert met stadsbeiaardier Malgosia Fiebig en Jeroen en Sandra van Veen, thema 'Abba' (slot van concertserie)

dinsdag 26 augustus

14.00 uur Jacobikerk, ouderensoos opent seizoen

donderdag 28 augustus

19.30 uur Domkerk, avondrondeleiding voor kinderen van 7 tot 12 jaar

zaterdag 30 augustus

13.30 uur Nicolaïkerk, vijfde van reeks zomerorgelconcerten met Leon Berben uit Keulen
15.30 uur Domkerk, orgelconcert door Olivier Salandini uit Frankrijk in kader (slot) zomerreeks

vrijdag 5 september

16.00 uur Bethelkerk, bazaar van de wijkgemeente Zuilen
16.00 uur Cultuurcentrum Parnassos (Kruisstraat 201), presentatie boekje 'Knap en fatsoenlijk' over Utrechtse diaconiehoofjes

zaterdag 6 september

10.00 uur Bethelkerk, bazaar van de wijkgemeente Zuilen
18.30 uur Johannes-Bernarduskerk (Oranje Nassaulaan), stilteviering naar de orde van Taizé
20.00 uur Nicolaïkerk, avondconcert reeks zomerorgelbespeelingen (vorige waren op de zaterdagmiddag) met Toon Hagen uit Zwolle

zaterdag 13 september

20.00 uur Nicolaïkerk, slotconcert reeks zomerorgelbespeelingen

zondag 14 september

14.30 uur Holy Trinity Church, choral evensong

zaterdag 20 september

10.00 uur Bethelkerk, diaconale najaarstocht door de wijk Zuilen
16.00 uur Holy Trinity Church, vesperdienst ter herdenking Koff-
orgel 100 jaar
17.00 uur Terre des Hommes winkel (Amsterdamsestraatweg 392), lustrumviering

woensdag 24 september

19.30 uur Huis in de Wijk (Tuindorpkerk), film over Mandela in kader Vredesweek

LEESROOSTER

De komende weken vermeldt het leesrooster van het Nederlands Bijbelgenootschap de volgende bijbelgedeelten:

zo 24 aug	Matteüs 16:13-28
ma 25 aug	Spreuken 4:1-9
di 26 aug	Spreuken 4:10-19
wo 27 aug	Spreuken 4:20-27
do 28 aug	Spreuken 5:1-14
vr 29 aug	Spreuken 5:15-23
za 30 aug	Psalm 119:73-80

zo 31 aug	Spreuken 6:1-11
ma 1 sept	Spreuken 6:12-19
di 2 sept	Spreuken 6:20-35
wo 3 sept	Spreuken 7:1-27
do 4 sept	Psalm 119:81-88
vr 5 sept	Matteüs 17:1-8
za 6 sept	Matteüs 17:9-13

AK leert van pionier in Osdorp

Frans Rozemond

"Voor Jezus is er geen grens of barrière tussen Hemzelf en iemand die van het 'verkeerde geloof', van de 'verkeerde cultuur' of met een 'verkeerde biografie.' Dat stelde Henno Smit op 23 juni naar aanleiding van Johannes 4 tijdens een slotmaaltijd van de algemene kerkenraad PGU in de Marcuskerk.

Smit was uitgenodigd in het kader van het Missionair Jaar. Hij werkt

als pionier-voorganger in Hart van Osdorp (www.hartvanosdorp.nl), een van de protestantse pioniersplekken en open geloofsgemeenschappen in Amsterdam. "In Osdorp vermijden we het woord 'kerk'. In plaats daarvan hebben we het over de 'Familie van Jezus', vertelde Smit. "Als Familie van Jezus wil Hart van Osdorp zich sterk maken voor elkaar en sterk voor de buurt. Daarom is Hart van Osdorp een open familie waar alle mensen - wie je ook bent en hoe je je ook voelt - welkom zijn. Zo is Hart van Osdorp een levendige en interculturele Jezus-familie met visie op geloven in Osdorp."

Advies voor Utrecht

Gevraagd naar een goed advies voor Utrecht zei Smit: "Pionieren is niet zo moeilijk als je misschien denkt. Ga gewoon de wijk in en meld je aan als vrijwilliger bij een buurtproject. Je wordt dan als een held binnengehaald." Verder: "Roep nooit dat pioniersplekken de bestaande wijkgemeenten moeten vervangen. Dat hoeft immers niet, zij bewijzen voor de kerkleden hun bestaansrecht allang!

Beschouw pioniersplekken als stekjes van de kerk, waarmee nieuwe groepen bereikt worden in een nieuwe vorm van kerk-zijn."

* Hart van Osdorp-pionier Henno Smit.

Zichtbaar van de kerk zijn!

Bram Schriever

Steeds vaker zie ik predikanten met een boordje. Ik kom ze tegen in Utrecht en in Amsterdam en vaak ook op facebook. De eerste predikant die ik zag met een boordje was ds Fokkelien Oosterwijk van de Amsterdamse Westerkerk. Ook ds Joost Roselaers, als remonstrants predikant verbonden aan de Engelse kerk in Londen, draagt de boord functioneel. En wie de herdenkingsdienst op TV volgde naar aanleiding van de vliegtuigramp zag ook ds Klaas van de Kamp, secretaris van de Raad van Kerken in Nederland, zijn overweging houden met een mooi boord onder zijn colbert.

Het gesprek over het dragen van een boord door predikanten wordt veel gevoerd. Er vinden discussies plaats via facebook en twitter. In de discussies gaat het dan vooral over herkenbaar en zichtbaar zijn als predikant, als man of vrouw van de kerk.

Zichtbaarheid

In onrustige tijden zoals die zich nu voordoen als gevolg van de vliegtuigramp, spanning met Rusland en in het Midden Oosten, hebben mensen behoefte aan een luisterend oor, een gesprek over vragen rondom zin- en betekenisgeving. In zo'n situatie kan de herkenbaarheid van de boord de man of vrouw van de kerk zichtbaar maken. Je bent herkenbaar op straat...

Maar willen predikanten dit altijd?

In de discussies is gelukkig (naast hier en daar wat scherpstijperijen) ook enige luchtigheid te

* Herkenbare gesprekspartner...

merken. De boord hoeft niet altijd om, maar kan functioneel gedragen worden, daar waar het juist van betekenis kan zijn om goed zichtbaar te zijn in de stad, in een kerk die altijd open is, op

een receptie enzovoorts. Roomser dan de paus hoeft per slot van rekening ook weer niet. Ds Julia van Rijn, predikant van de Amsterdamse Muiderkerk en scriba van de Protestantse Kerk

Amsterdam schreef er onlangs een leuke column over in 'Kerk in Mokum' met als titel 'Vrouw over boord'. Maandag zie ik haar weer na vier weken zomervakantie. Ik ben benieuwd of ze om is!

Vrouw over boord

Stel, je loopt in een vreemde stad en je bent de weg kwijt. Je tuurt onzeker op je kaart of je smartphone. Gelukkig zie je daar een politieagent, die je vriendelijk de weg wijst. Stel, je bent jezelf kwijt, je zit met je ziel onder je arm op een bankje in het Oosterpark. Kon je maar even praten... Gelukkig zie je daar een vrouw met een boordje, vast iemand van een kerk. Je roept haar, ze komt bij je zitten. Ze is vriendelijk. Het gesprek lucht op.

Steeds meer priesters en dominees kiezen ervoor opnieuw, of voor het eerst, een boordje te dragen. Als de trend doorzet, is een geestelijke straks net zo zichtbaar als de politieagent. Ik stel mijzelf als dominee de gewetensvraag: moet ik niet ook een boordje? Pfff, ik hecht nogal aan mijn kekke jurkjes. Mal boordje. Mij niet gezien... Inderdaad, niemand heeft mij gezien als dominee toen ik in mijn kekke jurkje door het Oosterpark liep. Ooit riep ik bij een toga: mij niet gezien. Maar tegen een mannelijke collega zeggen ze na afloop van de dienst: mooie preek, dominee. Tegen mij zeiden ze: leuke jurk, dominee. Dat was natuurlijk niet de bedoeling. Dus hup met die jurk onder de toga. Bevalt prima. En het gewaad staat ergens voor: je bekleedt een ambt. Dat kan iedereen zien.

Nu de trend doorzet zijn er zeer vrouwelijke shirts en jurkjes met boordje te krijgen. Wat schrijft men op Facebook bij vrouwen met boordje? Wow, sexy! Tsjja, dubieus compliment. Maar mijn smoes dat een boordje mal zou zijn begint te verkruimelen. Ik wil dat mijn kerk zichtbaar is. Kan ik zelf achterblijven? Moet ik niet gewoon met kekke boordje zichtbaar zijn, op het homomonument, in de moskee en in het Oosterpark? Mijn moedige collega Marleen Blootens, predikante van de Elthetokerk in de Javastraat, is om: zij draagt een boordje en blogt daarover. Volg haar op www.elthetokerkamsterdam.nl.

Nu ik nog...

Ds Julia van Rijn

kerk in de stad

IS EEN UITGAVE VAN DE
PROTESTANTSE GEMEENTE
UTRECHT EN VERSCHIJNT
ALS REGEL EENS IN DE
VEERTIEN DAGEN

REDACTIE

Elly Bakker, Sietske Gerritsen,
Arie Moolenaar, Frans Rozemond
(DMO) en Agnes Stekelenburg

HOOFDREDACTEUR

Peter van der Ros

REDACTIEADRES

Eykmanlaan 433,
3571 JR Utrecht
telefoon 2737 542
fax 271 2888
email: kerkindestad@protestant-utrecht.nl

Kopij kerkdiensten mailen naar:
preekrooster@protestant-utrecht.nl

WIJKCORRESPONDENTEN

Citypastoraat Domkerk:
Bram Schriever
Eglise Wallonne (Pieterskerk):
Grietje Hofman
EUG Oekumenische
Studentengemeente (Janskerk):
Rik Boonstra
De Haven: Wilma Wolswinkel
Jacobikerk: Hester van de Kaa
Marcus-Wilhelminawijk:
Anne-Marie Rutgers
Nicolaïkerk: Steven Slappendel
Nieuwe Kerk: vacant
Johannescentrumgemeente:
Anneke de Klerk
Utrecht West:
Henno Willering
Tuindorperkerk: Jan Verkerk
Zuilen (Oranjekapel) Annemieke
Schoor (Bethelkerk) Tineke Zijlstra.

SLUITINGSTIJD

Tien dagen voor verschijning,
berichten negen dagen voor
verschijning 10.00 uur.

ADMINISTRATIE

Eykmanlaan 433,
3571 JR Utrecht
telefoon 2737 542
abonnement@protestant-utrecht.nl
Voor een abonnement op Kerk in
de Stad vragen wij per adres een
bijdrage van 30 euro per jaar in de
productie- en verzendkosten. Elk jaar
ontvangt u in april een acceptgiro om
de betaling te voldoen.

ADVERTENTIES

Eykmanlaan 433,
3571 JR Utrecht
telefoon 2737 542
Tarief op aanvraag, sluitingstijd tien
dagen voor verschijning.
Aanleveren van advertenties:
advertenties@protestant-utrecht.nl

BANKRELATIE

Kerk in de Stad te Utrecht
NL37INGB0000766042

GRAFISCHE VERZORGING

theologische uitgeverij Narratio®,
Gorinchem
www.narratio.nl

Bijbelproeverij 'O Taste and See' in de Dom

* Hanna Rijken.

Bram Schriever

Voor een goed verhaal en een goed glas wijn kun je vanaf september terecht in het Domcafé van de Domkerk. In de maanden september, oktober en november is er nl steeds op de tweede donderdag van de maand een Bijbelproeverij.

Onder leiding van Hanna Rijken worden inspirerende verhalen uit Genesis gelezen, het eerste Bijbelboek. We proeven de tekst: wat staat er eigenlijk? Wat is de zeggingskracht van de verhalen voor ons nu?

De wijn

Aansluitend gaan we onder leiding van Jochem Hoogenboom wijn proeven. Aan de hand van metaforen wordt de verbinding gelegd tussen verhalen over wijn en de besproken Bijbelverhalen. Een ontspannen aanpak die dikwijls tot treffende inzichten leidt. 'O Taste and See' refereert aan de woorden van psalm 34: hoe goed is de Ene, smaakt het en ziet!
De drie avonden vinden plaats op donderdag:

11 september, 9 oktober, 13 november in het Domcafé van de kerk van 20.00 tot 22.00 uur. Aanmelding via predikant@domkerk.nl.

(Hanna Rijken is theoloog en musicus en op dit moment predikant in opleiding in de Domkerk. Jochem Hoogenboom is bestuurskundige, lid van de Domkerk en wijnliefhebber.)

